

Prouvršeni tekmovalci z mednarodne tekme na Gorenji Savi. 2. Schnabl, 1. Dolhar, 3. Meseč, 4. Štefančič. Po tekmi je podpredsednik SZJ Konstantinovič podelil zlata priznanja. — Foto: F. P.

Leto XXVI. Številka 72

GLAS

Kranj, sreda, 19. 9. 1973
Cena 70 par

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik,
in sicer ob sredah in sobotah

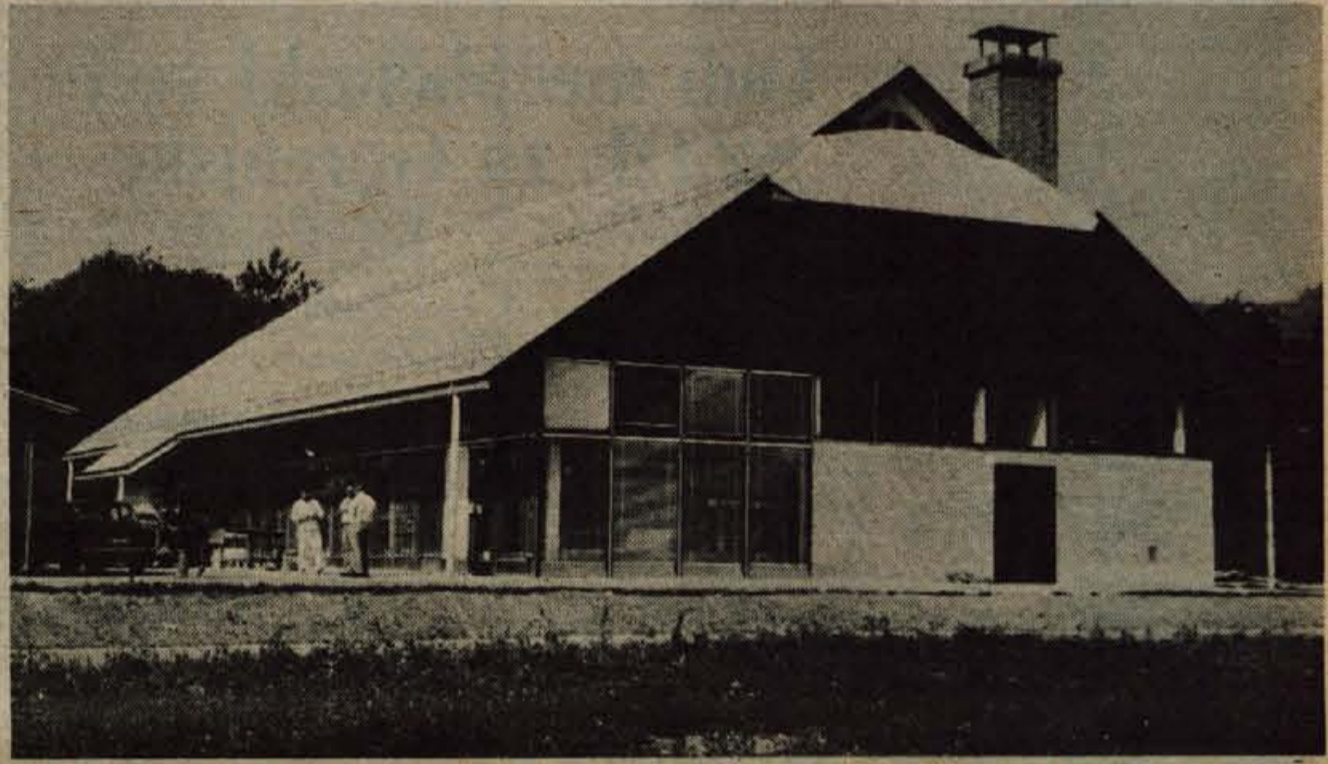
Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Lesenice, Kranj, Račoveljica, Sk. Loka
Tržič — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. Glavni urednik Anton Miklavčič
Odgovorni urednik Albin Učakar

GLASILO SOCIJALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Še naprej varčevanje z električno energijo

Včeraj dopoldne so nam na Energetskem centru v Kranju povedali, da sklep izvršnega sveta skupščine SRS o 30-odstotni redukciji električnega toka za pogodbene odjemalce (industrija) in 20-odstotni redukciji za široko potrošnjo od ponedeljka, 17. septembra, dalje ne velja več! Posebna komisija je sklenila, da bo do nadaljnjega veljala za široko potrošnjo le 10-odstotna redukcija, za pogodbene odjemalce pa 15-odstotna. To pomeni, da mora industrija varčevati z elektriko do take mere, da bo predpisan odstotek dosežen brez odklopov, pri široki potrošnji pa ne gre brez odklopov. Vsi potrošniki se ne zavedajo, da je preskrba z električno energijo v krizi in jo po nepotrebnem in neodgovorno trošijo. Prav tako tudi kontrola (učinkovita) o redukciji za široko potrošnjo ni mogoča. Zato je mogoče 10-odstotno redukcijo doseči le z odklopi. Odklopi so od ponedeljka dalje med 15. in 17. uro in veljajo za vso Slovenijo. Zaradi zapletenosti postopka se odklopi lahko začno pol ure prej ali kasneje. Energetiki so tudi povedali, da Šoštanj sicer obratuje, vendar ne s polno paro, ker se vedno ni dovolj premoga. Če se bo dobava premoga zboljšala in če bo začelo deževati, se bo položaj pri preskrbi z elektriko še zboljšal in zmanjšal redukcijo. Prav varčevanju na vseh področjih gre zahvala, da so se redukcije že sedaj toliko omilile. Poziv k varčevanju z električno energijo velja torej tudi za naprej!

-jk

Trgovina v Bitnjah kmalu obnovljena

Točno devet mesecev bo tega, ko je za novo leto pogorela moderna samopostrežna trgovina v Zgornjih Bitnjah v kranjski občini. Direktor Veletrgovine Živila Kranj Ciril Ankerst nam je povedal, da bodo predvidoma 1. oktobra odprli prenovljeno samopostrežno trgovino s prodajalno mesa in bifejem. Obnovljena trgovina bo precej izpopolnjena v primerjavi s prejšnjo. Tako bo prodajalna mesa imela namesto prejšnjih hladilnikov zdaj hladilnico, precej novosti pa bo tudi v opremljenosti. — A. Ž. — Foto: F. Perdan

Gorenjska zahteva avto cesto in predor

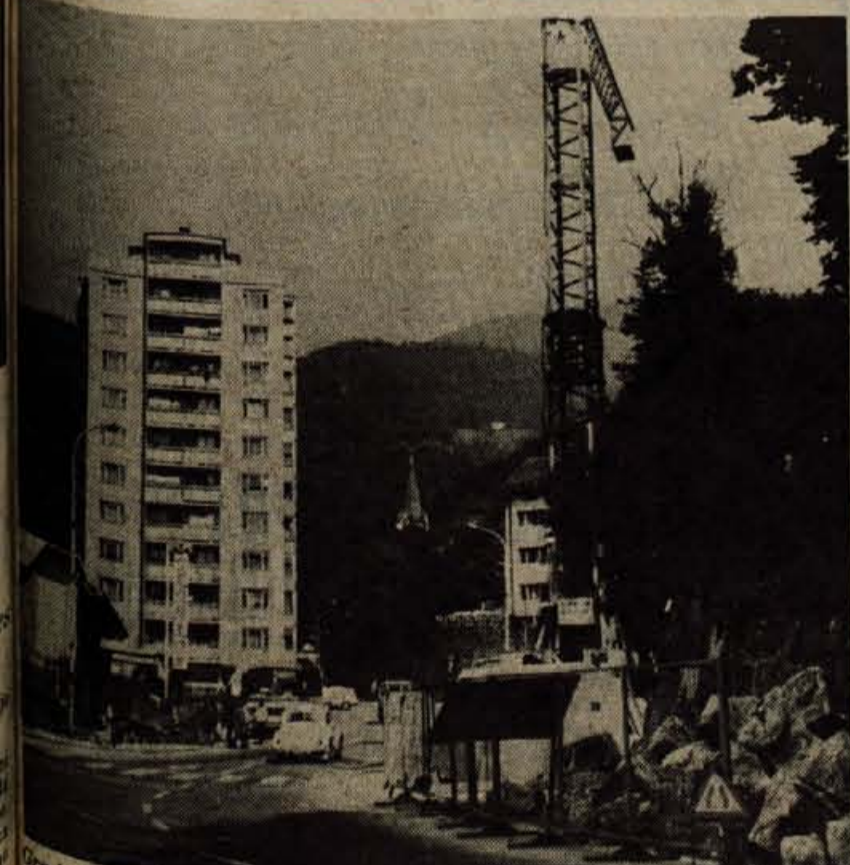
Ze tako dokaj skromna sredstva za gradnjo cest v naši republici smo v sedanjem programskem obdobju oziroma v programu od 1971. do 1975. leta razporedili na številne majhne odseke in si tako zaprli vrata za reševanje pomembnejših in po drugi strani hudo nujnih problemov. Posledica takšne politike so bile zahteve slovenskih občinskih skupnosti, da se reši čimveč (tudi manjših) problemov. To je bila ena od ugotovitev na zadnji seji sveta gorenjskih občin v začetku tega meseca, ko so s predstavniki republiške skupnosti za ceste razpravljali o programu cestnih del za leto 1974 in 1975 in o gradnji gorenjske avto ceste ter predora pod Karavankami v obdobju od 1975. do 1980. leta. Gorenjska bo v prihodnjih dveh letih dobila okrog 10 odstotkov razpoložljivih sredstev. Člani sveta so menili, da je to vsekakor premalo in da še zdaleč ne bodo rešeni nekateri osnovni problemi. Zato so se zavzeli, da morebitnih dodatnih sredstev, ki bi jih pridobili v prihodnjih dveh letih, ne bi smeli razdrobiti. Sklenili so tudi, da bo o gradnji cest na

Gorenjskem v prihodnje razpravljali in odločal svet gorenjskih občin. Ko so govorili o pripravi finančnega in operativnega programa za naslednje srednjeročno obdobje, so poudarili, da je sredstva treba razporediti tako, da bo moč rešiti nekatere večje probleme. Le s tako imenovanim rezervnim skladom in s sodelovanjem posameznih skupnosti naj bi rešili tudi manjše probleme na občinskih in drugih cestah. Posebej so se zavzeli, da se mora v prihodnjem obdobju začeti gradnja gorenjske avto ceste. Novi cestni zakon, ki je pravkar v pripravi, bo najbrž na podlagi strokovnih analiz to omogočil. Predstavniki republiške skupnosti za ceste so menili, da bi v letih 1975—1980 začeli graditi avto cesto Ljubljana—Kranj—Naklo, vse potrebno pa bi pripravili tudi za začetek gradnje predora pod Karavankami. Glede predora namreč trenutno še ni znana lokacija in bodo potrebne uskladitve z avstrijskimi organi. Nazadnje so se člani sveta gorenjskih občin strinjali, da bo šla gradnja cest v Sloveniji v prihodnje po drugačni logiki in poti kot doslej.

Ob tem so poudarili, da Gorenjska ne odstopa od zahteve, da se v tem programskem obdobju začne gradnja avto ceste in predora. Predlagali so tudi, da se čimprej začnejo konkretne razprave med našimi in avstrijskimi organi o lokaciji in gradnji predora pod Karavankami. A. Ž.

Vino k Centralu, Jelen ne

Kranj, 18. septembra — Po nekajmesečnih pripravah je bil danes v podjetju Vino in v hotelskem podjetju Jelen v Kranju referendum o priključitvi h gostinstvu in trgovskemu podjetju Central Kranj. V podjetju Vino Kranj se je precejšnja večina okrog 90-članskega kolektiva odločila za priključitev k Centralu, v hotelskem podjetju Jelen pa se jih je večina izrekla proti priključitvi. A. Ž.

Gradnja nove avtobusne postaje v Tržiču ne more in ne more steči. Delavci splošnega gradbenega podjetja so sicer že razkopali škarpo in breg nasproti nove postaje in s tem pripravili prostor za razširitev ceste in začasno parkirišče za avtobuse. Kaj bolj spodbudnega na žalost še ne moremo zapisati. Tudi žerjav že dalj časa sameva pri gradbišču in čaka, da bi pomagal graditeljem. Upajmo, da bo to prihodnje leto... (jk) — Foto: F. Perdan

GRAŠKI VELESEJEM

od 29. septembra
do 7. oktobra
1 9 7 3

OKNO V MEDNARODNO GOSPODARSTVO
Nad 2100 razstavljalcev iz Avstrije in 40 držav daje najboljši pregled o novostih in informacije za dober nakup.
POSEBNI RAZSTAVI:
— naj sodobnejših strojev in materiala za gradbeništvo iz 15 držav
— specialna gastronomska razstava

V dvorani »Narodov« naj sodobnejši tehnični dosežki iz 20 držav — možnost neposrednega nakupa
»Raj gospodinje« — bogata ponudba gospodinjskih strojev, obleke, tekstila, preprog — vse za otroka
velika ponudba pohištva, stekla, porcelana, zlatnine, nakita itd.
vsak dan modna revija — velik zabaviščni park
Velesejem odprt dnevno od 9. do 18. ure.
V soboto, 6. oktobra bodo trgovine v Gradcu odprte tudi popoldne.
Za vse informacije, kakor tudi skupinska potovanja, so vam na voljo jugoslovanski potovalni uradi.

Naročnik:

VI. MEDNARODNI SEJEM OBRTI IN OPREME od 12. do 21. oktobra 1973

Daljši rok

Skupna komisija vseh zborov zvezne skupščine za ustavno vprašanja je sklenila, da bo ustavna razprava o predlogu zvezne ustave trajala na željo in številne predloge razpravljavcev po državi do 15. oktobra. Prvotno je bilo namreč določeno, da bo javna razprava o osnutku zvezne ustave trajala do 15. septembra.

Ogorčenost

Podobno kot po svetu so tudi v državi številna protestna zborovanja ob imperialistični zaroti v Čilu. Iz raznih krajev prihajajo tudi protestna pisma. Tako se je na primer sešla konferenca za družbeno aktivnost žensk Slovenije in ostro protestirala ob dogodkih v Čilu. Sešla se je komisija za mednarodne odnose pri izvršnem odboru skupnosti študentov ljubljanske univerze itd.

Prepovedati nepismenost

Predsednik komisije za idejnopolitična vprašanja pri CK ZK Bosne in Hercegovine je izjavil, da bi nepismenost morali prepovedati z ustavo. V Bosni in Hercegovini, ki ima 3.800.000 prebivalcev, je po najnovejših podatkih 670.000 odraslih nepismenih. V zadnjih letih se je naučilo brati in pisati samo 200 pripadnikov te velike nepismene armade. Zelo velik je v tej republiki tudi osip učencev na osemletkah. Sole ne končajo predvsem dekleta, ker starši na nekaterih najbolj zaostalih območjih ne žele imeti šolanih otrok.

Največja v Evropi

V Čačku bodo 1. oktobra začeli graditi največjo tovarno sladu v Evropi. V njej bodo proizvedli na leto 60.000 ton sladu, s čimer bo nova tovarna krila polovico domačih potreb po tej surovini, ki je osnovna za proizvodnjo piva.

Dražja zdravila?

Svet zveze zdravstvenih delovnih organizacij Jugoslavije je sprejel predlog farmacevtske industrije o podražitvi najnujnejših zdravil, ki jih na tržišču ni, ali jih ni dovolj. Farmaceutska industrija je predlagala 190 zdravil, ki bi jih bilo treba podražiti. Svet je predlog sprejel pod pogojem, da bodo skupnosti zdravstvenega zavarovanja, zdravstvene organizacije in farmacevtska industrija podpisale družbeni dogovor.

Tito na velesajmu

Predsednik republike Tito je prejšnji teden obiskal Osijek, kjer je na osrednjem trgu govoril približno 100.000 prebivalcem Osijeka in okoliških krajev. V soboto si je Tito z ženo Jovanko ogledal mednarodni zagrebški velesajem, v nedeljo pa se je ustavil v znanem letovišču Zagrebčanov v Somboru. Ogledal si je enega največjih rekreacijskih središč Smidhen.

Dražja sarajevska dnevnika

S 15. septembrom sta se sarajevska dnevnika Oslobođenje in Večernje novine podražila na 1,50 dinarja. Podražitev je odobrila republiški zavod za cene.

Obletnica

V Prilepu so proslavili 100-letnico prilepskega tobačnega kombinata in 400-letnico organiziranega pridelovanja tobaka v naši deželi. Predsednik Tito je ob tej priliki odlikoval kolektiv kombinata z redom zaslug za narod z zlato zvezdo.

Manj vina

Kraški vinogradniki so letos pričakovali za 30 odstotkov večji pridelek kot minula leta. Vendar pa bodo na primer pridelali kot kaže kar za 50.000 hektolitrov manj terana kot so pričakovali. Če v prihodnjih desetih dneh ne bo padlo vsaj malo dežja, bo pridelek zaradi suše še slabši.

V okviru rednega strokovnega izpopolnjevanja rezervnih vojaških starešin so se v Kranju v začetku tega meseca začeli vsakoletni obvezni izpiti za rezervne vojaške starešine. Vsako soboto in nedeljo bodo starešine do začetka oktobra preverjali teoretično znanje, veščine v streljanju, orientacijo na individualnem pohodu, taktiko in topografijo. Približno v enem mesecu bo tako opravilo izpite okrog 1200 rezervnih vojaških starešin v občini. — A. Ž. — Foto: F. Perdan

Tudi medobčinski svet SZDL za Gorenjsko

V ponedeljek je bilo v Kranju posvetovanje predsednikov občinskih konferenc SZDL gorenjskih občin, ki se ga je udeležil tudi član republiške konference SZDL Franc Kimovec-Žiga. Na seji so sprejeli osnutek sklepa o ustanovitvi medobčinskega sveta SZDL za Gorenjsko, ki bo nova medobčinska tvorba, njen namen pa je trdnješe družbenopolitično povezovanje gorenjskega področja. Z ustanovitvijo medobčinskega sveta, ustanovitelji so občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin, soglašajo izvršilni organi teh konferenc, razen njih pa še medobčinski svet ZK za Gorenjsko, občinske konference ZKS in svet gorenjskih občin. Sedež sveta bo v Kranju. Svet bo voljen organ, v katerem bo imela vsaka konferenca po 6 delegatov. Predsedniki in sekretarji občinskih konferenc SZDL bodo člani sveta po položaju, enako pa velja tudi za člane predsedstva republiške konference SZDL z Gorenjske, predsednika regionalnega kluba poslancev in glavnega urednika Glasa. Svet bo imel predsednika, sekretarja in izvršni odbor, po potrebi pa tudi stalna ali občasna delovna telesa. Delo izvršnega odbora bo vodil sekretar, ki bo funkcijo opravljal poklicno. Novo medobčinsko telo bodo razen republiške konference SZDL sofinancirale ustanoviteljice na osnovi medsebojnega dogovora.

Predsedniki so na ponedeljkovem srečanju podprli sklep s pripombami, ki so jih posredovale posamezne občinske konference SZDL. Sklenili so, da bodo osnutek sklepa še enkrat posredovali izvršilnim telesom svojih organizacij, razen tega pa bodo začeli iskati delegate za medobčinski svet. Ker se bodo sredi oktobra, na zaključku ustavnih razprav, sestale vse gorenjske konference SZDL, bo-

do na njih sklep o ustanovitvi sveta SZDL verificirali in potrdili delegate za svet iz posameznih občin. Tako se bo medobčinski svet SZDL za Gorenjsko konec oktobra ali v začetku novembra prvič sestal. J. Košnjek

Dva predloga

Že v predhodnih razpravah v vodstvih družbenopolitičnih organizacij in koordinacijskem odboru za javno razpravo pri občinski konferenci SZDL Radovljica je večina menila, da so potrebne nekatere spremembe v besedilih osnutkov republiške in zvezne ustave. Pripombe koordinacijskega odbora so podprli tudi na nedavnem seminarju v Bohinju. Tako sta se izoblikovala dva predloga.

Prvi se nanaša na 101. člen osnutka zvezne ustave, ki določa postopek sprejemanja statutov krajevnih skupnosti. Namesto prvega odstavka tega člena, ki pravi, da delovni ljudje v krajevnih skupnostih sprejemajo statut z referendumom, predlagajo, da se način sprejemanja določi s statutom občine. V razpravi so menili, da predlagano spremembo zahtevajo praktične izkušnje, racionalnost in enostavnost postopka.

Drugi predlog pa se nanaša na 176. člen osnutka republiške ustave, ki določa sestavo občinskih skupščin po zborih. V osnutku je predvideno, da ima občina praviloma 5 zborov delovnih skupnosti in 1 zbor krajevnih skupnosti, izjemoma pa naj bi imele manjše občine le dva zbora: notni zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti. V Radovljici se zavzemajo za varianto, da bi bila v občini dva zbora. JR

Protestno pismo

Že konec minulega tedna je bilo na Gorenjskem več protestnih zborovanj zaradi vojaškega udara proti vladi narodne enotnosti v Čilu. Številna takšna zborovanja v delovnih organizacijah, ustanovah in drugje pa so bila na Gorenjskem tudi v začetku tega tedna. Povsod so ostro obsodili zaroto, vojaški udar in vmešavanje tujih imperialističnih sil. Naslednje protestno pismo pa je v petek popoldne na seji sprejelo tudi predsedstvo občinske konference zveze mladine v Kranju:

Demokraciji, svobodi, družbenemu napredku je bil znova zadan udarec. Čilska pot v socializem, ustavna, spoštujoča vse demokratične pridobitve je bila brutalno zaustavljena. Pridobitve, ki jih je uvedla prva socialistična vlada v Čilu, so pogazene. Se enkrat je vojska v rokah desničarskih — reakcionarnih sil dezavuirala voljo ljudstva. Sredi boja za novo, boljše, je padel tov. Allende in vrsta njegovih sobojevnikov. Vendar ne on, ne njegovi tovariši niso izgubili boja. Osvestili so ljudi, tiste, katerih volja nikdar ni bila spoštovana.

Protestiramo proti uporabi sile pri razreševanju družbenega razvoja. Zgroženi smo in ogorčeni nad umazanimi dejanji zoper predsednika Allendeja, vlado narodne enotnosti in ljudstva. Prepričani smo, da se bo čilsko ljudstvo borilo in zmagalo ter, da protesti vseh naprednih svetovnih sil ne bodo zaman.

Nočemo nikakršnih stikov z rušilci ustavne ureditve in zahtevamo takojšnjo prekinitev diplomatskih stikov. Z zatiralci napredka se nimamo kaj pogovarjati. Naše simpatije, naše iskreno upanje velja le nadaljevalcem in soborcem Allendejevega programa.

Predsedstvo OK ZMS Kranj

Jesenice

Pretekli teden se je pri občinski konferenci ZMS na Jesenicah sestala komisija za delo mladinskih aktivov v krajevnih skupnostih. Člani komisije so največ časa posvetili pripravam na specializirano konferenco, ki bo v oktobru. Poleg tega so razpravljali o delu mladinskih aktivov v preteklih mesecih. Najbolj prizadevni so bili mladi na Blejski Dobravi, Planini pod Golico in v Kranjski gori. Na koncu se je člani sklenili, da do sklica specializirane konference pomagajo pri ustanavljanju mladinskih aktivov v tistih krajevnih skupnostih, kjer aktivni ne obstajajo oziroma slabo delajo. J. Rabič

Kranj

V petek se je sestala iniciativni odbor za ustanovitev samoupravne stanovanske skupnosti in obravnaval vprašanja s področja stanovanske politike. Tako so člani odbora razpravljali o rezultatih natečaja za dograditev stanovanskih hiš in sklepali o postopku za dodelitev posojila. Seznanili so se tudi z rezultati objave za vlaganje zahtevkov za delno nadomestitev stanarine in razpravljali o razpisu posojila za usmerjeno blokovno gradnjo iz združenih sredstev pri poslovni banki.

Pri komiteju občinske konference zveze komunistov se je v ponedeljek sestala komisija za organiziranost in razvoj ZK in idejnopolitično usposabljanje komunistov. Razpravljali so o izobraževanju kadrov.

O osnutku zvezne in republiške ustave ter statutih gorenjskih občin je v ponedeljek popoldne razpravljala svet gorenjskih občinskih konferenc zveze mladine. A. Ž.

Radovljica

Včeraj popoldne je bila v Radovljici seja komiteja občinske konference zveze komunistov. Na seji so ocenili temeljne telesnokulturne skupnosti pripravo stališč in sklepov X. kongresa zveze komunistov Jugoslavije. A. Ž.

Trzin

V ponedeljek se je sestala v Trzinu iniciativni odbor za ustanovitev temeljne telesnokulturne skupnosti občine Trzin. Na seji so sprejeli naloge, ki jih bodo morali uresničiti do ustanovitve nove interesne samoupravne skupnosti, izvolili predsednika iniciativnega odbora ter imenovali komisije za posamezna delovna področja.

Včeraj sta se v Trzinu po poletnem zatišju prvič sestala oba zborna občinska skupščina na 42. skupnem zasedanju. Odborniki so obravnavali med drugim polletno gospodarjenje v občini, dotekanje sredstev v občinski proračun, gradnjo šol in vrtcev v občini, vprašanja s področja stanovanskega gospodarstva ter dogovor o organizaciji kmetijske pospeševalne službe.

Protestna zborovanja v Trzinu

Zadnji dogodki v Čilu so povzročili ogorčenje in proteste tudi med tržiškimi delovnimi ljudmi. V soboto, 15. septembra, so zborovali delavci Peka in Tovarne kos in srpov ter izrazili ogorčenje nad dejanjem, ki so ga povzročile najbolj reakcionarne sile Čila. Podobna zborovanja delovnih ljudi bodo ta teden organizirali še v tovarni TRIO in Bombažni predilnici in tkalnici. -jk

Nov direktor Stola

1. septembra je industrija poljskega štva STOL Duplica pri Kamniku dobila novega direktorja. Na predlog koordinacijske komisije za kadrovska vprašanja, osnovne organizacijske tovarne in političnega aktivnega sveta je delavski svet soglasno novega direktorja izvolil Alojzja Erbeznika, ki je bil prej direktor kemikalnega zavoda za zaposlovanje v Ljubljani.

V tovarni Stol je prek 1400 zaposlenih. Tovarna se je s kvalitativno izdelki močno uveljavila tako na domačem kot na tujem tržišču. J. V.

Nenadoma je preminil

Stane Kavčič

podpredsednik republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije

član občinske konference ZK Kranj

sekretar tovarniškega komiteja ZK Iskra — Elektromehanika Kranj

Aktivnega družbenopolitičnega delavca bomo ohranili v trajnem spominu.

V Kranju, 18. septembra 1973

Družbenopolitične organizacije in skupščina občine Kranj

Umrl je

Stane Kavčič

sekretar tovarniškega komiteja ZK
Iskra — Elektromehanika Kranj

podpredsednik republiškega sveta
zveze sindikatov Slovenije

Od dobrega in priljubljenega sodelavca
se bomo poslovili v četrtek, 20. septem-
bra, ob 15.30 na kranjskem pokopališču.

V Kranju, 18. septembra 1973

Delovni kolektiv Iskre —
Elektromehanika Kranj

Zaposlenost in osebni dohodki

Gospodarstvo kamniške občine je v letošnjem polletju uresničilo 598 milijonov (novih) dinarjev celotnega dohodka, kar je za 17% več kot v enakem obdobju lani. Na višino ustvarjenega dohodka so vplivale tudi višje cene. Za notranjo delitev je gospodarskim organizacijam ostalo nekaj manj kot 122 milijonov dinarjev, kar je za skoraj pet milijonov več kot v enakem obdobju lani.

V gospodarstvu je letos 7680 zaposlenih, oziroma 277 več kot lani. Število zaposlenih se je največ povečalo pri Tovarni usnja (za 191 delavcev), Svilanitu (za 47) in Titanu za 27 delavcev. Število zaposlenih je upadlo

pri Rudniku kaolina, Svitu in podjetju Kamnik.

Poprečni osebni dohodki so v prvem polletju znašali 1903 din. Najvišje poprečno izplačane osebne dohodke je izplačeval Veterinarski zavod (2757), obrtno podjetje Jarja (2512), Lončarska obrtna delavnica (2467) in industrijsko podjetje Alprem (2465) din mesečno.

Nižje osebne dohodke so dobivali zaposleni v Svitu, Živilski industriji, gostišču pri Grogi in v restavraciji Stol.

Nižje osebne dohodke (poprečno) kot lani so letos dobivali samo v trgovskem podjetju Kočna in v delavski restavraciji Stol. J. Vidic

Priznanja krvodajalcem v jeseniški občini

Občinski odbor rdečega križa na Jesenicah je preteklo soboto podelil številna priznanja občanom, ki se redno udeležujejo krvodajalskih akcij.

Plaketo za več kot 25-krat darovano kri je prejel Franc Nerad z Jesenic in Helena Lešnik iz Mojstrane, za več kot 20-krat darovano kri pa dr. Stane Čebokli z Jesenic in Ivanka Lorenčič s Hrušice. Blizu sto občanov je prejelo zlate in srebrne krvodajalske značke za 15-krat in 10-krat darovano kri. Poleg tega je enaindvajset občanov prejelo priznanja za delo in pomoč pri organiziranju krvodajalskih akcij na Jesenicah.

Na podelitvi priznanj v prostorih DPD Svoboda na Hrušici je o pomenu krvodajalstva spregovoril Maks Klinar. V kulturnem programu je nastopila dramska skupina DPD Svoboda z igro Pariška komunala.

Občinski odbor RK na Jesenicah tudi letos organizira krvodajalsko akcijo, in sicer od 24. do 29. septembra. Odbor pričakuje, da se bodo občani v kar največjem številu odzvali tej humani akciji in darovali dragoceno tekočino, ki je nepogrešljiva pri reševanju človeških življenj. J. Rabič

V Podljudelju prvič krajevni praznik

Krajevnim skupnostim tržiške občine, ki doslej niso imele krajevnega praznika in so ga prvič praznovala letos (Brezje pri Trzihu, Lom) se je pridružila tudi skupnost Podljudelja. Praznovali so ga v soboto, 15. septembra, čeprav praznik uradno še ni vnesen v statut krajevnega skupnosti. Zakaj praznovanje na ta dan? 14. septembra leta 1942 sta namreč v znani bitki v Udnem borštu padla dva podljudeljska prvoborca: skojevec Franci Košir in predvojni član KPJ Aleš Meglič.

Praznovanje prvega podljudeljskega praznika se je začelo v začetku preteklega tedna, ko je mladinski aktiv organiziral tekmovanja v odbojki, nogometu in streljanju. V soboto zvečer je bila slavnostna seja sveta krajevnega skupnosti in vodstev

krajevnih družbenopolitičnih organizacij in društev. Predsednik krajevnega organizacije SZDL Janko Neme je orisal razvoj hitro spreminjajočega se kraja (pred vojno 60 odstotkov kmetov, danes komaj 20 odstotkov) in pridobitve, kamor sodi nov gasilski dom z dvorano, urejene vaške ceste ter gozdna pota do visokogorskih kmetij, ki spadajo k podljudeljski skupnosti. Pri slednjih je izdatno pomagalo Gozdno gospodarstvo Kranj. Predsednik KO ZZB Jakob Neme pa je v slavnostnem govoru med drugim dejal, da mora biti vsakoletni praznik spodbuda za še boljše delo v prihodnje. Po seji je bila igrice Županova Micka, ki so jo uprizorili člani domačega Kulturno umetniškega društva. jk

V Žabnici so praznovali v soboto in nedeljo 1000-letnico vasi. Ob tej priložnosti so odprli v nedeljo popoldne 2700 metrov moderniziranih cest v Žabnici in na Sutni, na katere bodo v teh dneh vgradili še asfalt. Tisočletnico vasi pa so počastili tudi z otvoritvijo športnega doma pri športnem igrišču v Žabnici. Pri gradnji so opravili športniki veliko prostovoljnih delovnih ur, pomagali pa so si še z materialom nekdanje osnovne šole in s sredstvi občinske zveze za telesno kulturo Kranj. Na fotografiji: pred otvoritvijo športnega doma. (jk) — Foto: F. Perdan

Nov športni dom v Žabnici

Novi hali jeseniškega Viatorja

V sredo, 12. septembra, so na Jesenicah odprli novi, sodobni hali za popravilo osebnih avtomobilov in avtobusov ter tovornjakov — Nova servisna delavnica je za Jesenice velika pridobitev, saj je bila delavnica do sedaj v skrajno neprimernih prostorih

V sredo, 12. septembra, so na Jesenicah slovesno odprli novi hali za popravilo osebnih avtomobilov, tovornjakov in avtobusov. Poleg novih servisnih delavnic za popravilo osebnih avtomobilov in tovornjakov ter avtobusov njihovega voznega parka, sta tudi zelo sodobni avtopralnici, opremljeni z avtomatičnimi stikali in napravami, ki so jih uvozili iz Zahodne Nemčije. Poleg pralnice in servisne delavnice za popravilo osebnih avtomobilov je

tudi manjša okrepčevalnica, kjer bo lahko lastnik spremljal popravila na svojem avtomobilu. V zgornji etaži so moderne pisarne, jedilnica za zaposlene in sanitarije.

Novi hali je slovesno odprl predsednik občinske skupščine Franc Žvan, o pomenu teh dveh objektov ter o gospodarjenju Viatorja pa sta govorila generalni direktor podjetja dipl. inž. Slavko Jakofčič ter predsednik delavskega sveta TOZD Viator Jesenice Viktor Jamar.

Na Jesenicah so se že od leta 1970 zavzemali, da bi zgradili sodobno servisno delavnico, kajti delovne razmere v stari stavbi so bile neprimerne, prostori so bili nefunkcionalni, oprema stara. V teh prostorih in v takih delovnih pogojih so delali zaposleni dolga leta in razumljivo je, da je zaradi takih razmer trpela tudi kvaliteta storitev.

Leta 1972 so začeli graditi sedanji hali. Gradili so jih delavci gradbenega podjetja Gradis. Po prvotnem programu bi morali hali zgraditi že lani, vendar so z deli in predvsem z uvozom opreme kasnili in gradnja se je nekoliko zavlekla. Slovesno so hali izročili namenu minulo sredo.

Z novima halama, v katerih bodo lahko bolje organizirali potek dela, saj bodo delali v normalnih delovnih razmerah, so v podjetju veliko pridobili. Še posebno z dograditvijo nove hale za njihova vozila. Zdaj imajo pri jeseniškem Viatorju 85 vozil — tovornjakov, avtobusov za mestni in medkrajevni promet do konca leta pa jih bodo nabavili še nekaj. Prav zaradi tega so morali nujno razširiti delavniške zmogljivosti.

Hala za popravilo in pranje osebnih avtomobilov pa je tudi sicer za Jesenice precejšnja pridobitev, saj tako sodobnega objekta, v katerem bodo lahko nudili kvalitetne storitve, na Jesenicah in v okolici še niso imeli. D. Sedej

Pomanjkanje električne energije v jeseniški Železarni

V jeseniški občini je pomanjkanje električne energije najbolj občutno prizadelo jeseniško Železarno, ki je med delovnimi kolektivi občine največji porabnik električne energije.

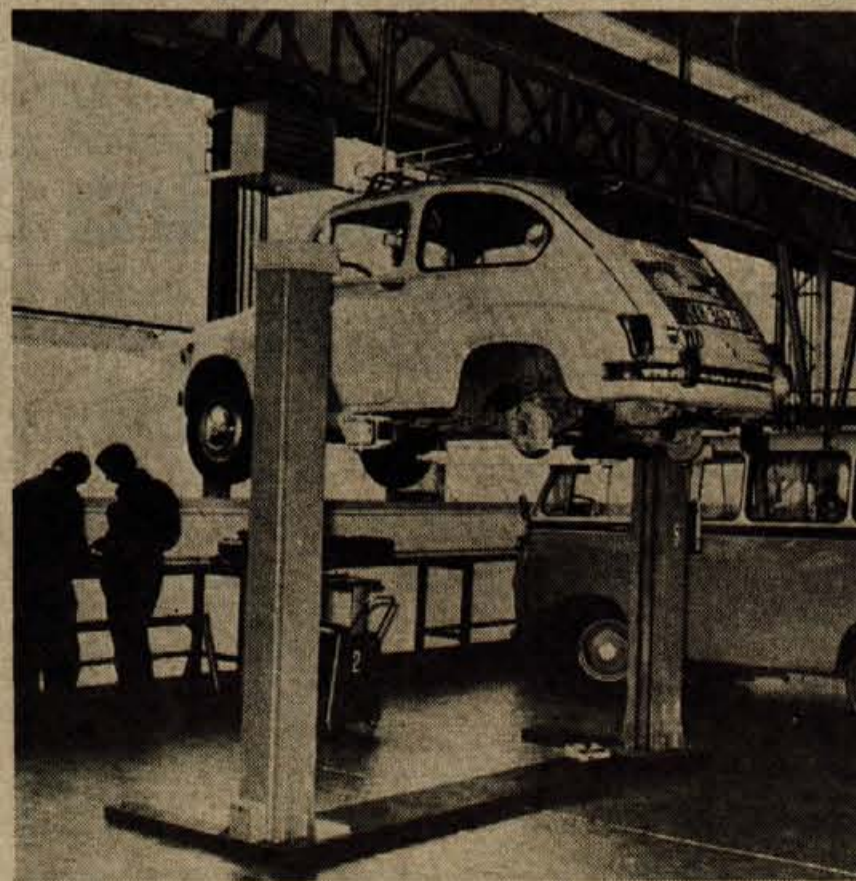
V podjetju dnevno porabijo okoli 900.000 kilovatnih ur. Z agregati so v kritičnih dneh lahko proizvedli na dan le 160.000 kilovatnih ur. Razlika bi morali dobiti iz slovenskega električnega omrežja, vendar na dan niso prejeli niti 200.000 kilovatnih ur.

Več dni septembra so bile elektropeči v celoti izklopljene ali so le deloma obratovala s polovično zmogljivostjo. Po programu redukcije, ki jo je izdal izvršni svet skupščine SRS, so elektrometalurški obrati reducirani na 60 odstotkov, ostali odjemalci v Železarni pa na 30 odstotkov.

Sedanji obseg redukcije pomeni, da prihaja iz električnega omrežja ravno toliko električne energije manj, kolikor jo potrebujejo obe elektro peči. Se naprej bo nastajal izpad jekla, ki ga je že pred tem primanjkovalo. Vse to bo precej vplivalo na manjšo realizacijo in slabši poslovni uspeh. Tona izpadlega jekla pomeni 1330 dinarjev nepokritih stroškov ali izgube, dnevna proizvodnja obeh elektro peči pa znaša okoli 500 ton jekla. Do srede septembra je izpadlo že okoli 3000 ton proizvodnje elektro jekla.

V tem izredno kritičnem položaju se je v Železarni sestala na izredni seji odbor za gospodarstvo Železarne. Sprejeli so nekaj sklepov, med drugim tudi sklep, po katerem imajo nekateri obrati prednost pri oskrbi z električno energijo. Na seji so se tudi dogovorili za solidarnost med posameznimi temeljnimi organizacijami združenega dela, obrati in delavci. Pozvali so delavce, naj z razumevanjem sprejmejo vse ukrepe, ki bodo zaradi redukcije potrebni, kot na primer: racionalno izkoriščanje zmogljivosti ter delovnega časa itd.

Osebni dohodek zaposlenih v železarni naj se v času pomanjkanja električne energije ne bi zmanjševal.

Nova servisna delavnica za popravilo osebnih vozil, ki so jo na Jesenicah odprli minulo sredo, je vsekakor za Jesenice precejšnja pridobitev. Delavci Viatorja so do sedaj delali v skrajno neprimernih prostorih razmerah, s sodobnejšo opremo pa bo tudi kvaliteta storitev lahko znatno boljša. Foto: F. Perdan

Prvi odsek ceste v Lom odprt

Krajevna skupnost Lom pod Storžičem je praznovala v nedeljo prvič svoj praznik, ki so ga

družili s vsakoletnim srečanjem kurirjev in vezistov pod Storžičem. Njihova organizacija, ki deluje pri republiškem odboru ZZZB NOV Slovenije, ima tudi patronat nad osnovno šolo v Lomu.

Osrednja svečanost je bila v nedeljo dopoldne pred Čarmanom na začetku Loma. Predsednik skupščine občine Tržič inž. Vili Logar je odprl 300 metrov dolg odsek nove ceste v Lom (od Čarmana do Stare žage), ki so ga Lomljani začeli graditi oktobra lani. Graditelji so potrošili za prvi del tega pomembnega objekta 30.000 dinarjev in zaradi velikega števila prostovoljnih delovnih ur sredi največjega dela doma pocenili gradnjo najmanj za 20.000 dinarjev. Sredstva za novo cesto so razen skupščine občine Tržič prispevali domačini, ki so se junija lani na referendumu odločili (96 odstotkov Lomljanov je bilo »za«) za samoprispevek za gradnjo ceste. Plačevali ga bodo štiri leta. Vendar Lomljane najtežje delo pri gradnji ceste še

čaka. Zgraditi morajo še 700 metrov dolg odsek od Čarmana do Slapa pri Tržiču. Ob otvoritvi prvega dela ceste so želeli, da bi jim skupnost še enkrat krepkeje pomagala in omogočila, da Lom ne bo več ena redkih vasi v tržiški občini, kamor na primer niti avtobus ali večje vozilo ne more. Odsek, ki so ga odprli v nedeljo, je širok 7 metrov in zgrajen do take mere, da ga je mogoče asfaltirati.

Po otvoritvi novega cestnega odseka se je družina gostov, partizanskih kurirjev in vezistov ter domačinov preselila v dom družbenih organizacij Lom, kjer je bila svečana proslava prvega krajevnega praznika. Solarji, člani domačega KUD, moški in mešani pevski zbor pri KUD Lom ter domači pevki Ivanka in Cilka so pripravili pristrčen kulturni program. Sledilo je veselje ob krajevnem prazniku, katerega gostje so bili partizanski kurirji in vezisti.

J. Košnjek

Novi kilometri asfalta

Cestna povezava Škofje Loke in Selske doline teče skozi staro Loko. Prav na tem mestu pa je zaradi ozkih ulic zelo tesna in tako predstavlja ozko grlo v prometu. Zaradi ožine se je pripetilo že več težjih prometnih nesreč. Vse to je vodilo odbornike, da so na zadnji seji škofješko občinske skupščine potrdili načrte za gradnjo nove povezave s Selsko dolino, ki bo ta ozki del obšla.

Hkrati pa so odborniki tudi poblastili predsednika občinske skupščine, da podpiše pogodbo o financiranju te gradnje. Občinska skupščina bo prispevala milijon dinarjev, republiška skupnost za ceste pa 750.000 dinarjev. Sprejeli so tudi kreditno pogodbo, na podlagi katere bo kranjsko cestno podjetje posodilo občinski skupščini 1,45 milijona dinarjev.

Nova cesta bo široka 7,5 metra. Od stare se bo ločila pri stari osnovni šoli, nato tekla mimo Podna in mimo nove osnovne šole ter se nad domom slepih priključila stari cesti. Na Novem svetu bodo zaradi gradnje nove trase morali podreti staro pekarno in skladišče poleg nje, drugje pa bo tekla prek vrtov in bo terjala le nekaj ograj.

Po predračunih bo cesta veljala 3,5 milijona dinarjev. Predvidevajo, da bodo letos uredili spodnji ustroj in odvod vode ter tudi že položili grobi asfalt. Prihodnje leto pa nameravajo zgraditi križišče pri Novem svetu, podhod za pešce pri domu slepih in most čez starološki potok.

Ob tej priložnosti je odbornik Miro Pinterič postavil vprašanje, če promet, ki je na tej cesti iz leta v leto bolj gost, ne bo motil pouka pri novi šoli v Podlubniku. Načelnica oddelka za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve pri občinski skupščini je na to odgovorila, da te bojzani ni. Med šolo in cesto je zadosti širok zeleni pas, poleg tega pa je med objekta tudi višinska razlika. Za šolarje bodo uredili tudi posebno peš pot ob starološkem potoku. Da kdo od otrok ne bi padel v vodo, bodo pot zaščitili z ograjo.

S tem pa program del ni končan. Letos in prihodnje leto bodo stekla dela tudi na nekaterih drugih cestah. Dela pri rekonstrukciji ceste Žiri—Račeva so se začela že pred nekaj meseci. Asfaltno prevleko bo dobila tudi cesta Praprotno—Zgoranja Luša, Škofja Loka—Sora, in sicer odseki skozi vasi in cesta Poljana—Javorje. V načrtu je tudi gradnja betonskega mostu čez Soro pri Sevljah.

Po predračunih naj bi dela veljala 9,6 milijona dinarjev. Denar bodo zbrali s pomočjo samoprispevka občanov, temeljnih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti, posojil in cestnih pristojbin. Velik delež bo seveda prispevala tudi občina. Vendar so odborniki sprejeli sklep, da bo občina dala denar le v primeru, če bodo občani in temeljne organizacije združenega dela zbrali predvideni delež.

L. Bogataj

Trdni temelji Viatorjeve prihodnosti

S tehtnimi in smotrnimi gospodarskimi načrti do še večje rasti podjetja — Vse uspešnejše vključevanje tudi v druge dejavnosti — Ob 73-letnici svojega obstoja 14 TOZD in OZD Skupne službe — Več investicij v delavniške obrate

Prometno, gostinsko in turistično podjetje Viator Ljubljana praznuje v letošnjem septembru 73-letnico svojega obstoja in dela. Podjetje je med vodilnimi prometnimi podjetji v Sloveniji, vse bolj pa se vključuje tudi v druge dejavnosti, predvsem v gostinsko turistično. Tako imajo v okviru svojega podjetja mestni promet, primestni, medkrajevni in mednarodni — potniški promet, domači in inozemski tovarni promet, gostinstvo, turizem, žičnice in delavniške obrate. Poleg tega ima podjetje tudi 30 prometnih in turističnih poslovalnic.

VEDNO VEČJE ZMOGLJIVOSTI

Poslovni rezultati Viatorja so iz leta v leto bolj zadovoljivi, saj kažejo, da se podjetje hitro razvija. V zadnjih treh letih so povečali svoje zmogljivosti v prometni dejavnosti za 20 odstotkov in imajo tako okoli 9 tisoč sedežev v potniškem prometu, 17.500 mest v mestnem prometu, nosilnost tovornega prometa pa presega 4000 ton. Zmogljivosti gostinske dejavnosti so rasle še hitreje, tako da se v podjetju v zadnjih treh letih povečalo število ležišč za 26 odstotkov, število gostinskih sedežev pa za 60 odstotkov. Danes razpolagajo v podjetju s 1600 ležišči in z okoli 7000 sedeži. V zadnjih treh letih se je povečalo tudi število prevoženih kilometrov na 45 milijonov, število prepeljanih potnikov pa bo v letu 1974 preseglo 100 milijonov. V svojih gostinskih podjetjih bodo letos realizirali okoli 265 tisoč prenočitev, gostov pa bo nad 73.000.

V zadnjih štirih letih se je celotni dohodek več kot podvojil. Pri tem je rasla bruto akumulacija in se povečala od 30 milijonov v letu 1970 na 70 milijonov v letu 1973. Podjetje je tako namenilo več sredstev za akumulacijo kot za osebne dohodke, čeprav so tudi osebni dohodki primerno rasli in so na zadovoljivem nivoju.

INTENZIVNE NALOŽBE V DELAVNIŠKE OBRATE

Iz leta v leto podjetje tudi več vlaga, saj jim to dovoljuje in obenem zahteva gospodarska moč podjetja. Naložbe so opazne v vseh dejavnostih. V letu 1970 so beležili

50 milijonov investicijskih izdatkov, v letu 1972 75 milijonov in v letošnjem prvem polletju že 57 milijonov dinarjev.

V zadnjih dveh letih so predvsem opazne njihove naložbe v delavniške obrate, kjer je zaposlenih 700 članov njihovega kolektiva. Letos so odprli že četrto novo delavnico na Jesenicah. Zgrajene pa so že ali jih nameravajo obnoviti ali odpreti tudi v Črnomlju, Lendavi, Ljubljani in Slovenj Gradcu, Kamniku in Mariboru.

VELIKA NALOŽBA NA BLEDU

Podjetje Viator Ljubljana ima v lasti Golf in Park hotel na Bledu, hotel Špik v Gozd-Martuljku, hotel Malograjski dvor v Kamniku, hotel Rimski vrelc v Kotljah in hotel Sabotin v Novi Gorici. Žičnice pa predvsem na Veliki planini in na Španovem vrhu. Prav letos je začel obratovati hotel Malograjski dvor in del žičniškega sistema na Veliki planini ter nekateri manjši obnovljeni objekti. Pri podjetju imajo obsežne pripravljane programe tudi za nekatere druge objekte.

V gradnji je njihova restavracija na Zatrniku, v prihodnjih letih pa bodo na novo zgradili Park hotel na Bledu. To bo hotel A kategorije s 460 ležišči in bo zahteval veliko naložbo — 120 milijonov dinarjev, z ureditvijo vsega centra.

Poseben problem pa predstavlja sistem žičnic, saj je bil njihov dosedanji sistem predviden za večje posteljne zmogljivosti. Uredili bodo smučišča na Veliki planini, za letos pa še ne predvidevajo investicij v Gozd-Martuljku.

NOV SISTEM PLAČEVANJA V MESTNEM PROMETU

V letošnjem letu se ne predvidevajo višje tarife v mestnem prometu, skrbno pa se pripravljajo na nekaj novosti. Dogovorili so se, da bodo prešli na enostavnejši in boljši način plačevanja vozovnic. Po izkušnjah iz Maribora, kjer imajo v mestnem prometu na avtobusih ob prostoru soferja nameščene posebne aparate, se je izkazal tak sistem kot zelo dober in postopek za štirikrat hitrejši. Potniki namreč vržejo v aparat

Pretirana črnogledost

»Večkrat sem slišal, da tovarna Triglav ni v zavidanja vrednem položaju, vendar ni tako,« meni Jože Oblak, novi direktor tovarne pil Triglav Tržič

»Natanko pet ur sem direktor,« je smeje pripovedoval v sredo, 12. septembra dopoldne 34-letni ekonomist JOŽE OBLAK, rojen v Strazišču pri Kranju, ki je ta dan uradno prevzel delovno mesto direktorja Metalke, tovarne pil Triglav Tržič.

»Pred tem sem se seveda spoznaval s problematiko in položajem 106-članskega kolektiva in s programi za njegov razvoj. Večkrat sem slišal, da je tovarna

Triglav v izredno slabem položaju. Vendar, če pogledam položaj malo širše in ga primerjam z razmerami v drugih delovnih organizacijah, ugotavljam, da ni tako. Pripovedi so bile preveč črne. Zakaj? Tovarna Triglav je ena redkih delovnih organizacij, ki ni zadolžena. Zaposleni imajo bogate delovne izkušnje v tej stroki, tovarna sama pa bogato tradicijo. Noben proizvod, ki ga izdelamo v tovarni z zelo zastarelo opremo, ni nerentabilen. Razen tega so rentabilnostni izračuni pokazali, da bi se dalo z relativno majhnimi investicijami v opremo rentabilnost in dohodek na zaposlenega veliko povečati. Zaradi teh razlogov in dejstva, da je tovarna Triglav priključena k Metalci, ki lahko s svojim aparatom in organizirano prodajno mrežo omogoči prodajo sedanje in povečane proizvodnje, sem se odločil, da prevzamem delovno mesto direktorja tovarne Triglav Tržič.«

Bodo ostale pile tudi v prihodnje osnovni proizvod tovarne Triglav ali nameravate proizvodni program razširiti na druge izdelke?

»Za leto ali dve bodo pile najverjetneje še vedno osnovni proizvod tovarne Triglav,« odgovarja Jože Oblak. »V tovarni delamo tudi na 53 let starih strojih. Z namenjavo le-teh z modernjšimi smo že veliko storili in se približali srednji produktivnosti ostalih evropskih proizvajalcev. To je po mojem mnenju in mnenju sodelavcev v tovarni prva faza modernizacije tovarne, druga faza pa pomeni iskanje in vzpostavitev dodatnega proizvodnega programa. Stiki z domačimi in tujimi partnerji bodo pokazali, kateri proizvodi so to. Pri tem računamo na pomoč Metalke. Z modernizacijo bo obenem tudi podana osnova za boljše osebne dohodke zaposlenih.«

V smislu ustavnih dopolnil spreminja tudi Metalca notranjo organizacijo. Kakšen bo položaj tovarne Triglav Tržič?

»O bodoči organizaciji Metalke je pripravljena že veliko gradiva. Tovarna Triglav Tržič bo temeljna organizacija združenega dela s svojim žiro računom, ki ga ima tudi sedaj. V skladu z akcijskim programom Metalke računamo, da bo naša TOZD oblikovana do konca leta.«

J. Košnjek

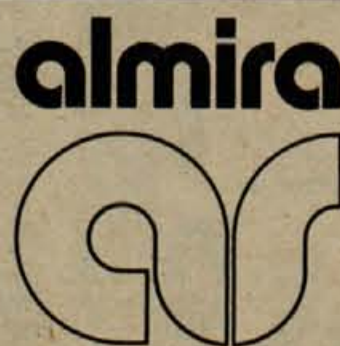
Poslej komunalno gradbeno podjetje

Sest let je tega, ko sta iz nekdanjega komunalnega gradbenega podjetja na Bledu nastali dve podjetji — obrtno gradbeno podjetje Bled in komunalno podjetje Bled. Pred približno desetimi dnevi pa je bil v obeh kolektivih referendum o spojitvi v enotno delovno organizacijo Grad Bled oziroma komunalno gradbeno podjetje z dvema temeljnima organizacijama združenega dela — enota komunalna in enota gradnje. Nova delovna organizacija bo uredila samoupravne in druge akte do konca leta.

Spojitve je narekovalo več razlogov. Menili so, da bi bila v enotni delovni organizaciji mehanizacija boljše izkoriščena. Razen tega je na Bledu vrsta komunalnih problemov (kanalizacija, vodovod, ceste itd.), ki jih bo tako organizirana delovna organizacija lažje reševala. Prepričani pa so tudi, da sedanja spojitve pomeni začetek razreševanja dokaj neurejene komunalne problematike v občini.

Osnovna dejavnost nove delovne organizacije bo komunalna, instalacijska, gradbeno obrt in gradnja. Izdelali so tudi že program nekaterih nalog. Tako nameravajo urediti odlagalnišče za smeti. Pravkar je v izdelavi študija o lokaciji glavne čistilne naprave za blejsko kanalizacijo. Letos bodo končali dela od Rečice do Jermanke, prihodnje leto pa od Jermanke do Jarš. Prav tako so že naročili študijo o potrebah s pitno vodo in izdelavo katastra komunalnih naprav na Bledu. Nova delovna organizacija pa bo v prihodnje postopoma prevzemala tudi druge komunalne dejavnosti, ki jih je doslej opravljala krajevna skupnost Bled.

A. Zalar

alpska modna industrija RADOVLJICA

obvešča občane, da v sklopu praznovanja 25-letnice obstoja tovarne organizira ogled podjetja, in to v dneh 21. in 22. septembra usakokrat med 10. in 16. uro.

Kolektiv Almire Radovljica

Kakšna potrošnike nova podražitev mesa?

Nov udarec delavčevemu standardu

Stalni očitki, da je Tržič od lanskega oktobra dalje, ko se je Mesarsko podjetje združilo s škofjeloškim kmetijskim gospodarstvom, slabše opremljen z mesom (preskrba z mesnimi izdelki je na solidni ravni) so bili vzrok za tole reportažo. Delo se si zastavi širše. Nisem se osredotočil le na pomanjkanje mesa v Tržiču, temveč sem skušal ugotoviti, kakšen je vpliv splošne jugoslovanske mesne krize na gorenjskega potrošnika. Vzporedno s tem me je bilo zanimivo, ali mogoče združitev tržičkih mesarjev z loškimi le pripada na slabšo preskrbljenost najmanjše gorenjske občine.

Moja predvidevanja, da prazne mesnice — mislim predvsem na Tržič, svinjsko in deloma tudi na druge vrste mesa — niso le tržičski problem, temveč jugoslovanski, so se resničila. Brez mesa je ostala milijonska prestolnica Beograd, tarnajo pa tudi v Sarajevu, Zagrebu, Ljubljani itd. Mesnih kriz smo zadnja leta sicer že vajeni (to ni preveč presenetljiva ugotovitev), letošnja pa je najostrejša od leta 1948 dalje, svinjskega in mesnega trga. Svoje težave so dvignili republiški, pokrajinski in zvezni izvršni svet, ki je sklenil medrepubliški dogovor o mesu in preskrbi z mesom, razpravljajo pa je tudi o uvozu potrebnega mesa. Najbolj glasni so predelovalci mesa in izdelovalci mesnih izdelkov. Televajajo višje cene, in sicer na ravni, ki bo ustrezala povišanju cen goveje klavne živine in prašičev. Z izgubo klali ne bomo več, pravi, pa naj bodo posledice drugačne. Po sedanjih cenah mesa ne more nihče več prodajati in pri kilogramu delati 10-dinarsko izgubo. Meso mora biti dražje, pa naj to razliko plača potrošnik z višjo ceno ali družbena skupnost s posebnimi subvencijami, če želi, da meso ne bo dražje. Podražitev mesa, predvsem svinjskega in prašičev, bi bila namreč »neplanirana podražitev« in nov udarec delavčevemu standardu in njegovemu letos še bolj plitvemu žepu in standardu. V trenutku je odločitev skupnosti tako pomembna!

SAMO PRI PRAŠIČIH 1.420.000 DIN MESEČNE IZGUBE...

Prvi naslov, na katerega sem se obrnil, da bi razbistril položaj na mesnem trgu, je bil direktor Kmetijskega gospodarstva Škofja Loka Maks POTOČNIK.

»Očitki, podobni tržičkim, prikažejo tudi iz domače Škofje Loke in drugih 15 občin, kjer ima naše podjetje svoje poslovalnice. Teletnega mesa ni in ga tudi v prihodnje ne bo dovolj. V naših družbah je premalo govedi in zato pravežali želijo, da bi čim več telet mesa moramo razdeliti na cenejše prednje četrti in dražje zadnje. Prednjih je v glavnem malo, čeprav tudi pri njih klavni stroški in se že pojavlja izguba. Pri zadnjih četrtih je glavno pravišanje cena. Gostincem in na področju Primorske smemo meti 40 oziroma 38 dinarjev za kilogram, drugim slovenskim potrošnikom pa po 31 dinarjev. Čeprav goveje živine je poskočila do take mere, da jo s prodajo mesa po takšni ceni ne moremo kriti, kmetijsko gospodarstvo torej nimamo interesa, da bi po takšni ceni naprej zalagalo tržiče. Največji problem je svinjsko meso. Za nas, mesarje in predelovalce, so prašiči na osnovi splošnega klavna industriji, sklenjenega z zvezni gospodarski zbornici, po 14,70 dinarja. Po priznani kalkulaciji bi morala biti prodajna cena v široki potrošnji za kilogram svinjskega mesa 33,80 dinarja, odobrena uradna cena pa znaša 24,75 dinarja! Pri kilogramu prodanega svinjskega mesa torej izgubimo 9,05 dinarja. To izgubo konkretno v našem podjetju mesečno 1.420.000 dinarjev, kar je približno toliko, kolikor znaša mesečna plačilna obveznost za vse zaposlene v podjetju. Po takšnih cenah ni nihče več sposoben prodajati. Preth-

tali smo, da je boljše, če s klavnjem in prodajo svinjskega mesa prenehamo, kot pa načrtno povzročamo izgubo. Ker se zavedamo težkega položaja, smo obvestili vse skupščine, na katerih območju poslujemo in zavod za cene SRS, da svinjskega mesa ne bomo več prodajali. Predlagali smo, naj se cene spravijo na solidno raven ali pa naj skupščine najdejo kompenzациjo za meso, prodano na njihovem področju, v zaščito potrošnika. Odgovorov od skupščin še ni. Vendar pa teče akcija, da bi se cene zadnjim govejim četrtim in svinjskemu mesu povečale. To bo izreden ukrep, izven predvidevanj (o podražitvah — op. p.) zvezne resolucije o razvoju SFRJ. Lahko se zgodi, da bo svinjina dražja tudi za 30 odstotkov! Kaj takšnega lahko pričakujemo v desetih dneh. Verjetno bomo potem primorani trošiti manj svinjskega mesa. Pričakujemo, da bo šlo meso domačih prašičev v svežo prodajo, uvoženo meso pa bomo porabili za mesne izdelke. Doma prašičev manjka. Hrana za njihovo vzrejo se je podražila, in to predvsem na tujem trgu. Soja je bila še lani po 3,5 dinarja, letos pa je najvišja dnevna cena že dosegla 9 dinarjev za kilogram. Podražila se je tudi ribja moka, posledice pa ima še znana koruzna špekulacija. Lahko se zgodi, da se bo zataknilo tudi pri piščancih. Za zdaj jih je dovolj. Vendar proizvajalci že napovedujejo 3-dinarsko povišanje. Če želja ne bo izpolnjena, grozi ustavitve reje.«

Kmetijsko gospodarstvo redi okrog 4000 glav živine in skuša po svojih močeh omiliti mesno krizo. Vendar kljub temu prodajna cena govejega mesa ne prenese stroškov vzreje, klanja in predelave.

ODGOVOR TRŽIČANOM

»Tržičani pravijo, da so bili prej, ko so imeli samostojno klavnico, bolje založeni z mesom kot sedaj, ko imamo precejšen del preskrbe mi,« nadaljuje in odgovarja direktor Maks Potočnik. »Verjamem jim, saj takrat tudi takšnih problemov ni bilo. Ne moremo na primer prodajati

Tudi Gorenjska v začaranem krogu mesne krize, ki jo lahko reši le podražitev ali finančni poseg družbe — Kritike, podobne tržičkim, bi lahko našli tudi v drugih občinah — Zaradi neuskklajenih nabavnih cen živine (teleta, prašiči) in maloprodajnih cen mesa koljejo klavnice z izgubo — So podražitev mesa edina rešitev — Bomo primorani jesti manj mesa in mesnih izdelkov — Začarani krog, ki mu skoraj ni videti konca

svinjskega mesa, če pri kilogramu izgubimo 9 dinarjev. To si lahko privoščimo en mesec in nič več. Tržič zato oskrbujemo tako kot Škofjo Loko ali druge kraje. Preskrbo lahko izboljšamo, če ima občina denar za kompenzациjo in razliko v ceni. Tudi če bi imeli v Tržiču samostojno podjetje, se tem težavam ne bi mogli izogniti.

Naj naštejemo nekaj števil. Januarja letos so dobile naše poslovalnice v Tržiču 15 ton govejega, 800 kilogramov telečjega in 10 ton svinjskega mesa. Avgusta pa 12 ton govejega, 500 kilogramov telečjega in še vedno 10 ton svinjskega mesa. Septembra so seveda številke posebno pri svinjini precej manjše.«

Ko ste se lanskega oktobra združevali s tržičkim Mesarskim podjetjem, ste obljubljali, da boste klavnico v Tržiču modernizirali po predpisih.

»Predelovalni obrat v mestu smo modernizirali in sanirali, kolikor se je v danih pogojih dalo. Gradnja nove predelovalnice

pri klavnici pa je večji problem. To je v prvi vrsti čiščenje odpadnih voda. Klavnica tega vozla nima razvozanega. Gradnja novega predelovalnega obrata brez čistilnih naprav ni mogoča. Sami tega problema ne bomo rešili. Ni niti prostora za čistilne naprave. Predlagamo skupščini Tržič, da damo svoj delež k skupnim čistilnim napravam ali h gradnji nove kanalizacije po mestu...«

FRANC KORBAR: MEDREPUBLIŠKO DOGOVARJANJE SE LAHKO ZAPLETE

»Da potrošniki niso zadovoljni, verjamem, ker mesnice nasploh niso dobro založene. Vzrok: nesorazmerje med nabavnimi cenami živine in maloprodajnimi cenami mesa. Prodajalne oskrbujemo po naših močeh. Da pa oskrba ni 100-odstotna, nismo mi krivi,« pripoveduje direktor kranjske klavnice Franc Korbar. »Pričakujem, da bodo ukrepi zveznega izvršnega sveta vendarle prinesli rešitve, ki bodo omogočile boljšo preskrbo z mesom. ZIS je med drugim zahteval medrepubliški dogovor o cenah mesa, ki naj bi temeljile na realnih odkupnih cenah živine, zavzel pa se je tudi za intervencijski uvoz zmrazjenega mesa. Proizvodne cene živine so zaradi podražitev surovin za krmo narasle, in to bo vsekakor prineslo višje maloprodajne cene mesa. Podražitvi se lahko izognemo le s tem, da država regresira določene faze proizvodnje. V sedanjih pogojih gospodarjenja pa potrošnikom ne moremo zagotoviti zadostnega in pestrega izbora kvalitetnega mesa. Skriplje posebno pri svinjskem mesu.«

Od medrepubliškega dogovarjanja torej veliko pričakujete?

»Če bodo republike in pokrajine uskladile stališča, pričakujemo vsekakor izboljšanje. Vendar prihaja pri teh usklajevalnih postopkih pogosto do zapletov. Nekatere republike ne pristanejo na določene pogoje. Na vsak način bomo težko našli soglasje za povišanje cen, čeprav nekatere občine, ne glede na odredbe izvršnega sveta, same rešujejo mesno krizo. Na svojem področju namreč zvišujejo maloprodajne cene mesa in omogočajo klavnicam poslovanje. Prihaja do takih absurdov, da imajo tipična področja za proizvodnjo prašičev (Vojvodina) dražje meso kot pa recimo Slovenija.«

Pogosto se sliši, da takšni pretresi na mesnem trgu še najbolj prizadevajo razen potrošnikov tudi klavnice in mesno predelovalno industrijo. Vsaj pogovor na Kmetijskem gospodarstvu Škofja Loka je pokazal tako.

»Zaradi slabih ekonomskih pogojev mesne predelovalne industrije so osebni dohodki naših delavcev nižji. Glede kadrov smo že tako in tako deficitarni. Doga-

ja se, da kvalificirani in polkvalificirani delavci odhajajo v druge panoge, kjer so prejemki višji. Nekvalificirani delavci pa ne moremo dobiti. Zmanjšuje se investicijska sposobnost mesno-predelovalne industrije, veterinarskosanitarni predpisi pa zahtevajo stalna vlaganja in modernizacije. Naša klavnica bo na primer ponovno modernizirala klavne in hladilne prostore. To nam je omogočilo razumevanje kranjske občine, saj nam je odobrila kredit iz sklada skupnih rezerv gospodarskih organizacij.«

PRODAJALCI NISO KRIVI

V takšnih krizah morajo največ pikrih požreti ljudje, ki se vsak dan srečujejo s potrošniki. To so prodajalci mesa. Eden takšnih je Karel HADAS, poslovođa poslovalnice Mesozideli Škofja Loka na Trgu svobode 12 v Tržiču.

»Marsikatero moram požreti, vendar mi ne moremo pomagati. Prodajamo tisto, kar dobimo. Govedine je za zdaj še dovolj, svinjina je le redko na 'kljukah', teletina pa še manjkrat. Vsak teden zmanjka 300 ali 400 kilogramov svinjskega mesa. Teletino pa dobim vsake 'svete cajte'. Včasih sem prodal 25 telet tedensko, danes pa enega, vendar ne tedensko, temveč mesečno! Tako ne moremo naprej. Proizvajalci prodajajo živa teleta po 36 dinarjev za kilogram, cena za kilogram telečjega mesa pa je določena in znaša 29,20 dinarja...«

KJE PRESEKATI GORDIJSKI VOZEL?

Obeta se nam torej nova, neplanirana, kot pravimo, podražitev, čeprav smo že ob zadnji podobni krizi pisali, da je zadnja zaradi takšnih vzrokov in da je redna preskrba z mesom in mesnimi izdelki zagotovljena. Vendar se je izkazalo (ne prvič), da so pri nas odločitve večkrat prenapregnene in vezane na trenutne razmere, nimajo pa dolgoročnega značaja. Začetek »reform« bi bil za marsikoga boleč. Svoj delež k stabilizaciji trga z mesom bi morali dati vsi: proizvajalci, predelovalci, trgovci in mi — potrošniki. Vendar ni tako. Ko utišamo vzklike po višjih odkupnih cenah za živino pri proizvajalcih, se oglašijo mesarji in trdijo, da zaradi višjih cen živine njihovo delo ni rentabilno in dovolj vrednoteno. Ugodimo še njim in zvišamo cene mesa, pa se oglašijo potrošniki. In glas vseh je upravičen. Proizvajalci in mesarji so upravičeni do plačila za svoje delo in višje stroške, žep delovnega človeka pa je vedno bolj plitek. To je verižna reakcija, ki ji bo treba storiti konec... J. Košnjek

Razpisna komisija pri svetu delovne skupnosti uprave skupščine občine Škofja Loka razpisuje prosta delovna mesta:

- referenta za skupščinske zadeve
pogoj: visoka šolska izobrazba pravne smeri, 3 leta delovnih izkušenj;
- referenta za splošne gospodarske zadeve
pogoj: visoka šolska izobrazba pravne ali ekonomske smeri, 3 leta delovnih izkušenj;
- vodjo analitske službe in analitika
pogoj: visoka šolska izobrazba ekonomske smeri, 3 leta delovnih izkušenj;
- tajnika komisije za ugotavljanje izvora premoženja občanov
pogoj: visoka šolska izobrazba pravne smeri, 3 leta delovnih izkušenj;
- gradbenega in urbanističnega inšpektorja
pogoj: visoka šolska izobrazba gradbene ali arhitektske smeri, 3 leta delovnih izkušenj;
- tržnega inšpektorja H
pogoj: višja šolska izobrazba upravne, pravne ali ekonomske smeri, 3 leta delovnih izkušenj;
- analitika in referenta za blagovni promet
pogoj: višja šolska izobrazba ekonomske ali ekonomsko-komercialne smeri, 3 leta delovnih izkušenj;
- davčnega inšpektorja III
pogoj: višja šolska izobrazba ekonomske, pravne ali upravne smeri, 3 leta delovnih izkušenj;
- referenta za odmero II
pogoj: višja šolska izobrazba ekonomske, pravne ali upravne smeri, 2 leti delovnih izkušenj;
- referenta za odmero IV
pogoj: višja šolska izobrazba ekonomske, pravne ali upravne smeri, 2 leti delovnih izkušenj;
- referenta za stanovanjske zadeve in prispevek za mestna zemljišča
pogoj: 4-letna srednja šolska izobrazba splošne ali ekonomske smeri, 2 leti delovnih izkušenj;
- komunalnega nadzornika
pogoj: 4-letna srednja šolska izobrazba gradbene, delovodske ali splošne smeri, 1 leto delovnih izkušenj.

Za vsa delovna mesta so potrebne delovne izkušnje na enakih ali podobnih delovnih mestih. Kandidati morajo biti moralno politično neoporečni. Po dogovoru bodo v doglednem času zagotovljena stanovanja. Prijave kolkovane z 1,- din naj kandidati pošljejo z dokazili o strokovnosti, življenjepisom in opisom dosedanjih službovanj razpisni komisiji sveta delovne skupnosti uprave skupščine občine Škofja Loka v 15 dneh od objave razpisa.

»Ekonomski račun«

Na polju poleg vasi Valburga stoji opuščen gramoznica, kjer je še do pred sedmimi leti kopalo gramoz medvoško podjetje Gradles. Po izterpanju gramoznice se je svet krajevne skupnosti odločil, naj rabi za odlagališče smeti za vasi Smlednik, Moše, Valburga, Hraše in Dragočajna. Ščasoma sta v jamo začeli odlagati odpadke tudi tovarni Color in Donit iz Medvod, kasneje pa še Megrad Vodice in Torbica Zbilje.

Zaradi odlaganja lahkovnetljivih snovi občasno pride do precejšnjega onesnaženja zraka, ker se vžgo večje količine topil oziroma smol, ki naredijo kar precejšnjo »gobno črnega dima, okolica pa je onesnažena z zgoznelim papirjem.

O tem smo hoteli zvedeti kaj več, zato smo se obrnili na predsednika sveta krajevne skupnosti Smlednik Francija Zora, ki je povedal: »Res je, občasna 'dimna zavesa' nam ne more biti v ponos, toda prispevek delovnih organizacij je precejšen. Ne gre za samo odškodnino za odlaga-

nje smeti. Tovarne, v katerih so zaposleni ljudje s tega kraja, nam tudi drugače pomagajo (npr. gasilcem). Končno pa so občani na zboru volivcev dali soglasje pod pogojem, da denar porabimo za asfaltiranje cest. Tako smo lani asfaltirali ceste v Smledniku, letos v Mošah... V jami smo določili odlagalna mesta, želeli smo onemogočiti sežiganje, kar nam je priporočila tudi sanitarna inšpekcija, toda z zasipanjem nastaja nova nevarnost — samovžig oziroma eksplozija. Odločili smo se za sprotno sežiganje, ostanke pa večkrat izravnamo z buldožerjem. Za red sicer skrbijo tovarne same, toda uvideli smo, da bo treba najeti človeka, ki bo stalno nadzoroval dovažanje in uničenje odpadkov. Računamo, da bo jama v osmih do desetih letih zasuta, potem pa bomo ostali brez odlagališča za smeti, o čemer že sedaj resno razmišljamo. Okolico jame redno čistijo učenci osnovne šole, tako da zemljišča v okolici niso preveč prizadeta!«

V neposredni bližini gramoznice stoji prijetna restavracija Kanu. Na vprašanje, kaj menijo o tem, nam je receptor Matija Okorn povedal naslednje: »Zaradi nenehnega sežiganja odpadkov v jami imamo velike težave. Kot veste smo turistično podjetje in oddajamo 48 postelj. Zamislite si, da moramo v sezoni sredi dopoldneva zapirati okna zaradi smradu, dima, saj in koščkov papirja, ki leti po zraku in onesnažuje posteljnino. Samo ugledu se moramo zahvaliti, da nam gosti ne odhajajo. Sicer pa imamo najetega smetarja, ki trikrat tedensko odpelje smeti v jamo. Mislim, da bi krajevna skupnost morala čimprej poskrbeti za drugačno uničevanje odpadkov, npr. za predelavo.«

Kot že mnogokrat je tudi tu prevladal ekonomski račun. Toda sežiganje odpadkov bi lahko vsaj časovno uredili, brez dodatnih stroškov. S tem bi tudi v tem kraju prispevali k očiščenju okolja in predvsem ozračja, ki je vsak dan bolj zastrupljeno.

VI. srečanje harmonikarjev

Pokljuka je minulo sončno in toplo nedeljo privabila številne izletnike. Sodeč po avtomobilskih registracijah so se odločili za prijeten izlet v osrčje stoletnih gozdov številni iz vse Slovenije pa tudi iz zamejstva. Mnogi so imeli najbrž namen pogledati za gobami, nekaj pa jih je bilo tudi v značilnih zelenih — »jagerskih« nošah. Najbrž ne eni, ne drugi niso imeli kaj prida sreče, saj so bili gobarji za dobro bero za dan dva prepoznani, kar se lova tiče, pa so si ga menda tako že davno na Pokljuki vzeli v zakup »jagri« iz sosednje Italije.

Vseeno pa najbrž nihče ni bil razočaran nad izletom v letošnji zadnji koledarski poletni nedelji. Posebno tisti ne, ki so se podali na planino Goreljek, h gostišču Ob tabornem ognju — in takšnih ni bilo ravno malo — kjer je bilo tradicionalno srečanje harmonikarjev pri Milčetu. Letošnje tekmovanje oziroma srečanje pod pokroviteljstvom Prešernove brigade iz Kranja in temeljne organizacije združenega dela Viator z Bleda je bilo že šesto po

vrsti. Podobno kot prejšnja leta so prišli na srečanje nad 40 let stari harmonikarji iz vse Slovenije in tudi z onkraj meje. 27 jih je bilo in dve debeli uri je na obronkih goreljške planine odmevala partizanska in slovenska narodna pesem, ki so jo nekateri bolj, drugi pa malo manj spretno izvajali iz diatoničnih harmonik.

Tradicionalno tekmovanje, katerega glavni namen je ohranitev stare partizanske in slovenske narodne pesmi, se je podobno kot zadnja leta začelo mirno in brez posebne tekmovalne treme, bolj kot prijetno srečanje tistih, ki so vsako leto na tej prireditvi, in hkrati kot spoznavanje novih obrazov. Po ustaljeni navadi je prireditev začel in pozdravil številne obiskovalce pobudnik in organizator Franc Jernej-Milčič, za njim pa je orisal nekatere legendarne poključke kraje Tone Svetina.

Harmonikarji so se potem »borili« za dve prehodni nagradi: za kipec partizana harmonikarja, ki ga je odbor Prešernove brigade podaril

kipar Šegulin in za petkrat povečano srebrno gorjuško čedro, vredno okrog 3000 novih dinarjev — priznanje za najboljšo slovensko narodno pesem — darilo Viatorja. Razen tega pa je lepe in bogate nagrade sprejelo še več udeležencev oziroma tekmovalcev — harmonikarje še sedem najst delovnih organizacij in posameznikov.

»Naši dedje in pradedje so ob narodni pesmi praznovali, se veselili, jokali in žalovali. Ta jim je največkrat vlivala moč, da smo se obdržali. Med vojno je taisto vlogo imela partizanska pesem. Mislim, da je harmonika eno najstarejših glasbil, nas, med vojno pa je bilo tako redko edino, ki je partizane spremljalo pri dolgih pohodih, borbah, mitingih. Prav zato sem pred šestimi leti predlagal odboru Prešernove brigade, kateremu se je kot pokrovitelj pridružil še Viator, takšno harmonikarsko tekmovanje, ki je res postalo tradicionalno,« je povedal Franc Jernej-Milčič in zagotovil, da bo srečanje tudi prihodnje leto.

1000 let Sorice

Turistično društvo in učenci osnovne šole v Sorici so v nedeljo pripravili proslavo v počastitev 1000-letnice škofjeloškega ozemlja in njihovega kraja. Hkrati s Škofjo Loko namreč praznuje visoki jubilej tudi ta hribovska vasica.

Obiskovalce je najprej pozdravil in jim zaželel dobrodošlico predsednik domačega turističnega društva Ivan Pintar. Za njim je besedo povzel podpredsednik škofjeloške občinske skupščine Lojze Malovrh. Spregovoril je o zgodovini nekdanjega ozemlja freisinskih škofov. Med drugim je dejal, da zgodovinski viri navajajo, da so škofje, ko so dobili v last in uživanje ozemlje ob sotočju Sor, pripeljali s sabo tudi kmete. Na poljanski strani so naselili Slovence s Koroške, v selških hribih pa Tirolce. Nekaj se jih je odločilo postaviti domove tudi ob izviru Selške Sore. Zaselek so poimenovali s slovenskim imenom Sorica.

Zatem so si obiskovalci lahko ogledali igrice Cipek in Capek, ki so jo naštudirali člani dramskega društva, ki deluje pri osnovni šoli. Gledalcem so pripravili dobro uro smeha.

Ob zaključku proslave so nekaj pesmi zapeli tudi pevci vokalnega ansambla Zvonček. Tja do poznih ur pa je trajalo rajanje. Za ples je igral ansambel Rudija Bardorferja s pevci.

20 let TD Gorenja vas

Turistično društvo Gorenja vas v Poljanski dolini je v soboto proslavilo 20-letnico ustanovitve. S to prireditvijo so se pridružili praznovanju ob tisočletnem jubileju škofjeloškega ozemlja.

Proslava se je pričela ob 18. uri v domu Partizana. Navzoče je najprej pozdravil predsednik turističnega društva Janko Mrak. Spregovoril je tudi o delu društva in razvoju turizma v njihovem kraju. Zatem so podelili diplome in priznanja najbolj zaslužnim članom.

Diplome častnih članov so prejeli: Cilka Ferlan, Jerica Mrak, Milka Puc in Franc Ferlan (iz Dobrave). Pismena priznanja za večletno in uspešno delo pa Alojz Mrak, Jakob Ušeničnik, Marjan Kosmač, Janez Prevodnik, Matevž Inglič, Martin Klemenčič, Franc Ferlan (iz Gorenje vasi), Gabrijel Simič, Andrej Pustovrh in Leopold Peternejl.

Sledil je kulturni program, v katerem so sodelovali: folklorna skupina iz Javorij, gorenjevaški oktet in ljudski pesniki iz Gorenje vasi.

Izlet upokoencev Gorenjske predilnice

V soboto, 8. septembra, so delavci in delavke Gorenjske predilnice iz Škofje Loke praznovali dan kolektiva. Tudi na upokoence niso pozabili. Že dan prej so nas povabili v tovarno in nam razkazali nove obrate. Zatem smo se s Transturistovimi avtobusi odpeljali na izlet. Najprej smo se ustavili v Novem mestu. Od tu smo pot nadaljevali proti Kostanjevici. Ogledali smo si mesto in Formo vivo.

V soboto pa smo skupaj z zaposlenimi proslavili dan kolektiva na Loškem gradu.

Za lep sprejem v tovarni, izlet in povabilo na piknik se upokoenci kolektivu Gorenjske predilnice najlepše zahvaljujemo. P. Bozovičar

lesnina

Binom je domiselna novost — ležišče

Dvojna funkcija: fotelj — ležišče

Sodobna oblika

Udobnost izdelava

Izredno nizka cena

din 990!

lesnina

(22. zapis)

PISATELJ JAKOB BEDENEK

Zapisalo pa se je Smartno tudi v slovensko literarno zgodovino — prav kot sosednji Poženik.

V Smartnem pri Cerkljah je bil 25. julija 1850 rojen Jakob Bedenek. Napisal je v svojem nepredolgem življenju (umrl je 16. maja 1916 na Dunaju) vrsto srednjedobrih pesmi. Pomembnejši pa je naš Smarčan kot pisatelj in prevajalec. Napisal je med drugim prav zanimivo zgodovinsko povest Od pluga do krone. V njej opisuje zgodbe in nezgode, poraze in zmagore gorenjskega rojaka iz Moravč Jurija Vege; kako se je od kmečkega sinu povzpel do baronske krona.

Uspešen je bil Jakob Bedenek tudi kot novelist. Njegov oris življenja na vasi Solnce in senca je izšel kar v dveh izdajah, l. 1891 in 1924. Malokdo pa ve, da je prav Bedenek presadil v slovensčino tudi slovito Morrejevo ljudsko igro Revček Andrejček.

Sicer pa je bila Bedenkova življenjska pot polna trnov: dokončal je le šest gimnazijskih razredov in že je moral k vojakom, kar za tri leta. Nato si je služil trd vsakdanji kruh kot domači učitelj nenadarnjenih otrok. V letih 1875—78 je postal zemljemerski elev (t. j. nekaj vajenec, učenc, praktikant) v Ljubljani in v Budjovicah. In spet je moral obleči vojaško sukno in se udeležiti avstrijske okupacijske akcije v Bosni. Tu je služil malo več kot eno leto. Nato pa je kar ostal v Bosni (pozneje živel tudi v Srbiji in Dalmaciji) kot zasebni zemljemerec.

Leta 1883 je dal geometerskemu delu slovo — kaže, da ni več zmogel terenskih naporov — in postal tiskarski korektor v Ljubljani. Hkrati je bil tudi sourednik dnevnika Slovenec. L. 1887 je Bedenek odšel v Gradec, leto zatem pa na Dunaj. Do l. 1911, torej do upokojitve, je bil glavni korektor pri uradni Wiener Zeitung.

In tako se je že čez pet let izteklo našemu rojaku iz Smartnega življenja, ki je sprva segalo po zvezdah, ob koncu pa se krotko ubadalo z papirami in popravki. Lahko bi celo rekli, da je Jakob Bedenek celih 22 let bil brezpen boj z neuničljivim tiskarskim škratrom.

ZGORNJI BRNIK

Zaradi bližnjega mednarodnega letališča je ime kraja na široko znano. Če pa še to povemo, da ima Brnik (Zgornji in Spodnji skupaj) kar 787 prebivalcev, torej le 12 manj kot osrednje Cerklje (po številu iz l. 1966), spoznamo, da je Brnik res velik kraj.

Naneslo pa je tako, da se je kraj že pred stoletji razdelil — pač zaradi naselitvenih težnj — v dve vasi, v Zgornji in Spodnji Brnik. Seveda je morala vsaka od teh dveh vasic imeti svojo cerkev in vse drugo, kar neko vas napravi šele imenitno in samostojno, pa najsi to šola, gasilsko društvo ali pa le pokopališče. (Danes ima le Spodnji Brnik svoje pokopališče — Zgornjebričanec pa pokopujejo v Cerkljah.)

Brnik se kot naselje prvič omenja že l. 1238. Ime naj bi — po še živi tradiciji — kraj dobil po nekdanjem poženiškem graščaku (bojda slovenske krvi) Brnikarju, o katerem smo se v enem od prejšnjih zapisov že pogovorili.

Zgornji Brnik je močno strnjeno naselje ob podružnični cerkvi sv. Janeza Krstnika, ki je kar stisnjena med hiše. Cerkev sama se v listinah omenja že l. 1404. Sedanje lice je dobila šele po obnovi v letih 1741—1743.

Na zunanji strani cerkve je vzidan zgodovinski pomemben gotski sklepnik z glavo Janeza Krstnika-Obglavljenega.

Pomembna umetnina je tudi oltarna podoba cerkvenega patrona, ki jo je naslikal l. 1867 znani slovenski slikar Ivan Franko, o katerem bo še morala steči beseda — saj je njegovo ime močno navezano na Cerkljansko, čeprav se je rodil precej daleč odtod — v Dobju pri Poljanah. A je že kot otrok in pozneje kot mladenič svoja zorna leta preživljal v Cerkljah.

V zgornjebriški cerkvi je tudi pet oljnih podob, ki jih je naslikal kamniški slikar Matija Koželj, ki mu po krivici očitajo, da ni bil pravi umetnik, le nekaj »ljudski« freskant in podobar — samouk. Pa vendar je ime kar cele rajde kamniških Koželjev častno zapisano v zgodovini slovenske umetnosti — tu je Matija, tu je Valentin, tu je akad. slikar Anton, sloviti ilustrator, tu je tudi Maks, slikar prekrasnih planinskih podob na platnu, morda najbolj prepričljivo lepah v tej slikarski zvrsti. Pa menda vendar ne odrekamo Koželjem cene samo zato, ker so bili naše, gorenjske gore listi? Ker menda ne sme nihče kaj veljati v domači deželi ...

Č. Z.

No, svatje niso prišli na svatbo zato, da bi se napili in najedli, ampak zato, da so se skupaj veselili. Vsak je moral po svojih močeh prispevati za svatbo bodisi v naturi ali v denarju. Najbolj se je moral odrezati starešina. Poleg povabljenih so zvečer prišli na svatbo tudi nepovabljeni, »zaplčniki« smo jim rekli. Prišli so, da so plesali in se veselili z drugimi. Niso imeli svatovskega oblačila, tudi šopkov ne, nič paradnega ni bilo na njih. Vedno je moral nekdo od zaplečnikov stopiti do starešine in ga prositi za dovoljenje da smejo »zaplčvati«. Povedal je starešini, da so pripravljene prispevati k svatbi in tudi pripravljene plačati nekaj za godbenika, povedal mu je tudi, da so prišli zato, da bi voščili srečo ženini in nevesti in da bi se z njimi veselili. Starešina je seveda vselej privolil. Potlej so spili zdravico in ostali na ohceti do zore ali pa še dalj. Med zaplečnike so smeli tudi hlapi, dekle, pastirji, delavci, za zaplečvanje ni bilo nobenih stanovskih ovr. Seveda so bili vselej med njimi tudi zaviravci, šrangovci. Kjer na svatbi ni bilo zaplečnikov, ni bilo prave svatbe.

Svatba - ohcet Iz vaše kronike Mihe Anclja, p. d. Tilešovga Mihe iz Mojstrane

Bili so namreč primeri, da fantje svatov niso zavirali, da jim niso napravili šrange. Leta 1913 se je to zgodilo v Mojstrani, čeprav je ženin pripravil lepo vsotico za zaviralce. Če je kdo od domačih fantov imel dekle in se želel poročiti z njo, pa je ona iz tega ali onega razloga vzela kakšnega drugega, se ji je prvi lahko maščeval. Naprosil je svoje prijatelje, naj pri poroki tega dekleta ne delajo zaverunge (šrange), da bo vsoto, ki bi jo dobili od ženina sam plačal. Fantje so bili solidarni z njim in so ubogali. Niso naredili šrange in tudi niso pustili, da bi jo kdo drugi. To je bilo za ženina in svate zelo sramotno, saj je pomenilo, da nevesta ni vredna odkupa, da domačim fantom ni mar zanj, da je brez vrednosti. In zvečer na tako svatbo zaplečnikov ni bilo. Manjkalo je pravega vzdušja, tudi raznih iger in šal na takih svatbah ni bilo.

Med svatbene igre sodi krajina neveste. Proti večeru, ko je bila svatovska družina že dobro razpoložena, so zaplečniki (pomagali so jim tudi svatje) nevesto in družico ukradli. Očitno so jo drugo, da je slab varuh, da je premalo skrbel za nevesto in družico. Tatovi so ju zaprli v poseben prostor, skupaj z njima pa še dve drugi ženski. Ženin je moral svojo nevesto od tatov odkupiti. Posredoval je spet starešina. Najprej so pripeljali v hišo razčapano, s sajami namazano ženšče. Ženin hoče drugo, svojo pravo ženo. Pa so mu spet porinili kakšno zanikrno oblečeno kuharico. Ženin ugovarja, hoče pravo, tatovi pa navijajo ceno za odkupnino. Končno mu le pripeljejo pravo. Izročijo jo starešini, ne ženinu, češ, da ne zna prav paziti na svojo mlado ženo. Za vsako od ponujenih nevest je moral ženin nekaj plačati, največ pa seveda za zadnjo, ki je bila prava. Igra odkupovanja neveste je včasih trajala dolgo, bila je polna šaljevih prerekanj med tatovi in

svati. Odkupnino, ki so jo dobili za nevesto so porazdelili med tatove in prvi dve — lažni — nevesti.

K svatbeni ceremoniji je spadalo tudi pobijanje vola. Prišli so k starešini možakarji (svatje) in mu ponujali vola v zakol, češ da vidijo, da ima veliko družino in ljudi v gosteh, pa da gotovo rabi več mesa. Starešina je bil vesel te ponudbe in velet je možem, naj vola pripeljejo in tu, pred njim in gosti vola pobijejo. Potlej so vola res pripeljali med svate, pa ne pravega — dva od svatov sta se v vola našemila. Nosila sta desko na ramenu, vsak na enem koncu. Možakarja in desko so prekrili z volovsko kožo, tudi glavo z rogovi so napravili. Na mestu, kjer se vola udari, je bil na glavi poveznjen lonec. Preden so vola pobili, so se pregovarjali za ceno, za kožo, za rogove, bilo je dovtipov in smeha brez konca. Sele potem ko je bila kupčija sklenjena, je pristopil »mesar« in udaril s sekiro vola po glavi in piskru, da se je razletel, vol pa se je zrušil na tla.

Bilo je leta 1893 na Drčovi ohceti. Ko so vola pobijali je Šetinov Kristl, ki je bil svat na tej ohceti,

udaril namesto po piskru po glavi tistega, ki je bil v vola napravljen. Počedila se je kri, a udarec le ni bil tako močan, vse se je rešilo brez hujših posledic.

Kako so bili svatovci oblečeni. Se pred sto leti so bile neveste in ženini oblečeni v narodne noše. Neveste so nosile na glavi pečo ali avbo. Tudi svatje so se oblekli v take noše, če so jih le imeli. Potem je prišla taka moda, da so imele neveste belo obleko in šlajer, ženini pa so bili oblečeni v črno obleko. Nevesta je morala imeti šlajer z vencem. Nevesta brez venca je bila kot cvetlica brez vonja. Izjema so bile le vdove, če so se ponovno poročile in neveste z nezakonskim otrokom, ki niso smele nositi niti venca niti šlajerja.

Na svatbah in na sejmih so večidel igrali godbeniki s Češke, rekli so jim »plogarji«. To je bila »pleh muzika«. Plogarji so bili stalni gostje po vaseh. Bilo je nekaj skupin, ki so imele razdeljena področja svojega delovanja, tako da nista slučajno prišli po dve godbi v eno vas. Igrali so res izvrstno pa tudi pretirano dragi niso bili. Vsaka skupina je imela najmanj pet godbenikov, bili so sami Čehi. Igrali so ob sejmih, pa tudi sicer so jih gostilničarji radi sprejeli, če so prišli v vas. Plogarji so znali govoriti tudi slovensko in nemško, saj so bili vedno po svetu, kot Ribničan Urban. Primerilo se je tudi, da se je kdo od muzikantov zagledal v kakšnega dekleta, se priženil in tako ostal v naših krajih za zmeraj. Tako se je češki muzikant priženil k Brzotnu na Dovje, pisal se je Lakota. Prišel je za gospodarja na trdno kmetijo, s seboj pa je prinesel tudi precej denarja. Drugi plogar je ostal pri Mazunku v Mojstrani, zato je prejšnji Mazunkov rod nosil priimek Novak.

(Se bo nadaljevalo)

Zlata poroka na Dobravi pri Kropi

Se en gorenjski zakonski par je proslavil v teh dneh zlati jubilej. To sta Marija in Leopold Kozjek z Dobrave pri Kropi. Mama Marija se je rodila 26. januarja leta 1900 v Kropi kot hčer kovača Gartnerja, oče Leopold pa je »privekal« na svet l. septembra leta 1897. Spoznala sta se in vzela junija leta 1923. Poroka je bila v Kropi.

V začetku skupne življenjske poti nista imela drugega kot četvero garaških rok. Oče je bil najprej hlapec, nato gozdni delavec, nazadnje pa je bil progovni delavec na železnici. Mama je bila dekla. Trudila sta se, garala in podarila življenje desetim otrokom. Večkrat je bila družina lačna. Da bi lakoto pozabili, so peli!

Oče Leopold je hodil po več ur peš na delo v Podmart. Preživel je dve vojni. Prva ga je gnala v Karpate in na solunsko fronto, priključil pa se je tudi borcem za severno mejo. V zadnji vojni se je pridružil partizanom. Če ne bi bil vaje trdega življenja, bi kaj takšnega težko preživel. Kot mladenič je spal po hlevih, kletah in na smrečju v gozdovih. Šele v Dražgošah, ko je služil pri kmetu, je videl prvič posteljo!

Kozjekova sta dolga leta gostovala po tujih hišah. Družina se je sedemkrat selila in prenašala revščino iz kraja v kraj. Končno sta zgradila skromen, a topel dom. V njem so številni otroci in vnuki proslavili zlati jubilej svojih staršev. L. Žabkar

Cerkev Janeza Obglavljenega na Zgornjem Brniku. Vidna je njena utesjenost med vaškimi hišami.

Osnovna šola
Staneta Žagarja
Lipnica

razpisuje
prосто delovno mesto

računovodje
za nedoločen čas

Pogoji: srednja ekonomska
šola, delovna praksa
Nastop službe takoj ali po
dogovoru.

Pismene prošnje z dokazili o
strokovnosti in opisom dose-
danih zaposlitev sprejema
uprava šole do 30. septembra
1973.

IVO ZORMAN

45

Draga moja Iza

Le kako je vedel, da sta dve? Po tretji ni spraševal in tretje tudi v resnici ni bilo.

»Maščoba?« je vprašal.
»Mast,« je priznal Stane.
»Tako, tako!«
Salobir si je nekaj zapisal, s svinčnikom potolkel po pločevinastem pokrovu in naročil!

»Jutri pripeljte na okraj!«
»Bom,« je obljubil Stane.
»Toliko je že slišal o Salobirju, da je vedel, kako nespametno je ugovarjati. Salobir je bil tožnik in sodnik in izvrševalec kazni hkrati. Za kar se je odločil, je obveljalo, in če je kdo godrnjal, se je kaj rad z njim pozabaval in mu zvišal kazen.

»Oprost!« se mi je spet opravičeval. »Kdo bi si bil mislil, da tudi pri vas ...«

Besede so bile take, kakor bi mu bilo zares žal, glas pa je imel privoščljiv. Salobir je zavidal vsem, ki so imeli, kar bi sam rad ... Stanetu najbrž kmetijo in meni partizanska leta.

»To ni moja stvar,« sem rekel.
»A najbrž nista verjela, ne Stane in ne Salobir. Stal sem med njima, oba sta me očitajoče gledala, jaz pa nisem vedel, kdo mi je v tistem hipu bolj zoprni, Stane, ki je skrival mast, ali Salobir, ki jo je poiskal.

Ko sva se vrnila v izbo, je moral oče že po Stanetovem obrazu vedeti, kako se je končalo, pa vendar je še vprašal:

»Je kaj našel?«

»Obe,« je rekel Stane.

»Moj bog!«

»Vedel je zanje.«

»Kako?«

»Saj vidiš, da imamo rdečega apostola v hiši.«

Kri mi je zašumela v glavi in dlani so me zaščemele in prsti so se mi skrčili v pesti. Če bi ne bilo očeta, bi bil pobil brata na tla. Ni mu bilo zadosti, da me je spravil pred Salobirjem v slabo luč, da se bodo na okraju ves dan pogovarjali samo o tem in da me bo še Tinko poklical na zagovor. Ne, ni mi bilo dovolj. Moral me je očrtniti še pred očetom, moral me je obdolžiti za nekaj, česar nisem bil kriv.

Pa bi lahko ... kakor za strica Josipa ...

Krivica zmeraj boli, tudi najmanjša. Kaj pa sta bili dve škatli masti v primeri z blagom, ki so ga odpeljali stricu Josipu? Vendar me za Josipa niso obdolžili, vsaj odkrito ne, krivili pa so me za mast, ki zanjo še vedel nisem, da je.

Ne, v domačo hišo Salobirja ne bi pripeljal, vsaj zaradi dveh škatel masti ne.

Ana, ki je ves čas molče sedela pri peči, se je ob Stanetovih besedah zganila in jeknila:

»Pa ja ne?«

»Mar mi je vaša mast,« sem rekel.

»Tudi tvoja,« se je oglašil oče. »Ko ti bo jutri Ana postavila nezabeljen krompir na mizo, boš drugih misli.«

»Nekateri še nezabeljenega nimajo,« sem rekel.

»Ti ne boš odrešil sveta. Vsak naj gleda nase.«

»Zato pa je tako,« sem rekel, »ko jih je toliko, ki skrbe le zase ... sosed jim pa ni mar.«

Tokrat sem še verjel, da bom učakal dan, ko bodo vsi ljudje dobri.

Na zimo se je vrnila Karla. Tisti dnevi so bili zaviti v vrtinec veseljačenja in popivanja, zato se ne spominjam natanko, je bilo to v decembru ali v januarju ali celo v februarju, je bila njena vrnitev bliže novoletni zabavi ali norenju okoli pusta.

Znašel sem se v družini, ki bi bila očitno rada v nekaj mesecih ujela vse, kar je norega zamudila v minulih letih. Kdove kakaj prav norosti, na drugo, ki je bilo prav tako zamujeno, nismo niti pomislili.

Začelo se je kak mesec po nesrečnem plesu v šolski telovadnici, ko se je Vera Grigorjeva oklenila Gašperja, začelo se je povsem naključno, s ploho, ki me je pregnala z ulice v vežo prve hiše. Goste dežne kaplje so odskakovale po asfaltu in pršile čez prag, zato sem se umaknil globlje v hladno in mrakotno vežo. Izza vrat na desni je prihajal hrup ... človeški glasovi ... in zvoki klavirja ... potem pa so se vrata nenadoma odprla, v vežo je planila luč in z njo toplina.

»Saj vidiš, da ne moreš.«

To je bil ženski glas.

»Lije ...«

Vprašanje je bilo namenjeno meni in glas je bil moški in znan.

»...Florijan?«

V razsvetljeni odprtini vrat sem ugledal Aleša, naslanjal se je na podboje in je bil videti vse drugačen, kakor pa sem ga bil navajen. Kje pa sem ga doslej videl drugje kakor na hodniku pred pisarno? Morda se na kakem sestanku. Poznala sva se, bližja znanca si pa nisva bila, zato sem ga tudi tokrat samo pozdravil.

»Lije,« sem odvrnil.

»Si moker?«

»Nekaj kapelj ...«

»Požirek ruma ... da se ne prehladiš ...« mi je ponujal Aleš.

In ženski glas za njim me je vabil:

»Stopite noter, saj ste zares mokri!«

Taka vabila so neprijetna. Nikoli ne veš, so bila izrečena iz hladne vljudnosti ali iz človeške prijaznosti, bi bilo spodobneje, če bi jih sprejel ali če bi se zahvalil zanje.

»Ne daj se prositi ... kakšen partizan si pa bil ...« je rekel Aleš.

In ženski glas za njim:

»Sta tovariša?«

Potem so bili tu še drugi glasovi in drugi ljudje in jaz sem stal sredi njih in stiskal v dlaneh kozarec z vročim grogom in roka s smaragdnom prstanom mi je ponujala brisačo ...

»Obrišite si lase! Takole ni zdravo.«

... in težak, zavajen moški pri klavirju je še zmeraj prebiral tipke, prav nenavadno je bilo videti, ko so se na videz okorne roke tako igrivo sprehajale po klaviaturi ...

»Florijan je Alešev prijatelj, Tomo.«

... roka s smaragdnom prstanom mi je vzela prazni kozarec, potem pa mi je pokazala kopalnico.

»Če bi se radi uredili ... tam je.«

Mlada žena s smaragdnom prstanom je bila Greta.

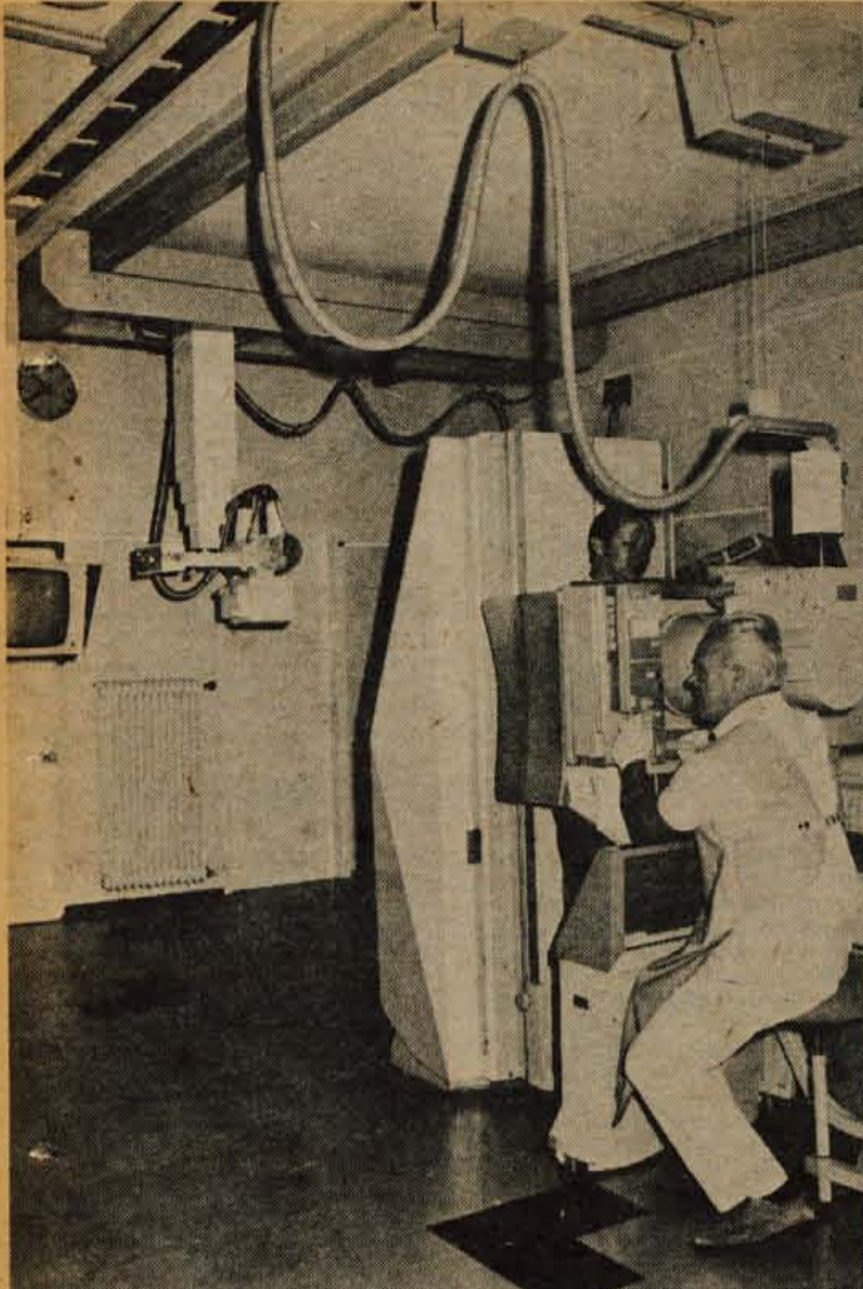
»Vodetova,« mi jo je predstavil Aleš.

Predstavil me je tudi drugim gostom in mi pripovedoval njihova imena. Danes ne vem več zanje, že zdavnaj so se mi izgubili v pozabo, obrazi in imena ... samo Gretin mi je ostal ... in Tomov.

Roman je izdal Zavod Borec. Delo je bilo letos nagrajeno s Kajuhovo nagrado in z nagrado vstaje slovenskega naroda.

GLAS 7

Sreda, 19. septembra 1973

V rentgenološkem oddelku Splošne bolnice so minuli petek dobili novo aparaturu. — Foto: F. Perdan

Rentgenološki oddelek jeseniške bolnice

Dr. Alojzij Jenko o razvoju rentgena in prizadevanjih, da bi tudi v Splošni bolnici Jesenice dobili sodobno rentgensko opremo — V petek dobili v bolnici dva sodobna aparata za rentgenski oddelek

»X-žarki, ki jih je leta 1895 odkril Nobelov nagradjenec fizik Wilhelm Conrad Röntgen, se v medicini vse bolj uveljavljajo. Od odkritja je potekal razvoj zelo hitro, saj so že po treh mesecih izdelali pripravo, s katero je bilo mogoče napraviti prvo sliko zloma zapetja in kmalu nato aparat, s katerim je bilo mogoče pregledovati dihalo.

Pozneje kot odkritje X-žarkov so odkrili tudi škodljivo stran teh žar-

kov. Marsikateri raziskovalec in poznejše diagnostik je zahrbtno delovanje žarkov plačal s prsti ali celo z roko, ki so mu jo morali odrezati. Zaščita zaradi škodljivega delovanja se je v zadnjih letih izpopolnila.

Napredku na tem področju so sledili tudi v jeseniški bolnici v mejah možnosti. Splošna bolnica Jesenice je od ustanovitve dalje s pridom uporabljala rentgensko diagnostiko.

Leta 1948 je dobila bolnica dva aparata, pozneje še lahek prenosni aparat manjše zmogljivosti za slikanje v sobi. S temi tremi aparati so opravljali največ diaskopske preglede dihal in prebavil ter slikanje skeleta in pljuč. V letu 1949 so opravili več kot 7000 pregledov.

Zahteve bolnice so se večale, v svetu so začeli uvajati nove diagnostične metode. V jeseniški bolnici so opremo nekoliko obnovili in so tako lahko uvedli zahtevnejše rentgenske preiskave kot so na primer tomografije in kontrastne preiskave. V letu 1961 so tako pregledali 13.000 ljudi.

Ob preselitvi pediatričnega oddelka so leta 1964 kupili polvalovni aparat domače izdelave. Z njim so pediatri pregledovali dihalo otrok do leta 1969. Za pomoč pri poškodbah so leta 1967 nabavili prevozni aparat z elektronskim ojačevalom.

Leta 1969 so dogradili prizidek, v katerem je dobil svoje prostore na novo ustanovljeni rentgenološki oddelek, v katerem je združena vsa rentgenska dejavnost bolnice. V prizidek so postavili močnejše aparate. Prostori v prizidku so bili prilagojeni zahtevam bolnice, z aparaturami je bilo mogoče obseg dela povečati in povečati obseg rutinskih preiskav. Leta 1970 je bilo v rentgenološkem oddelku Splošne bolnice več kot 32.000 raznih pregledov.

Vsekakor pa je jeseniška bolnica z rentgensko opremo nekoliko zaostajala, saj so bile v zadnjem času slovenske bolnice večinoma že opremljene z aparati, ki bolje ustrezajo zahtevam.

Vendar smo že naročili novo sodobno rentgensko aparaturu, s katero bo mogoče narediti vse sodobne rentgenske preiskave v okviru delovanja Splošne bolnice Jesenice, je dejal ob 25-letnici jeseniške bolnice predstojnik rentgenološkega oddelka dr. Alojzij Jenko.

In v petek, 14. septembra, so v bolnici dobili novo aparaturu: ultrasono in elektronsko ojačevalo. S tem bodo njihove preiskave še natančnejše in boljše. D. Sedej

Več planincev - več nesreč

Lansko število smrtnih žrtev v gorah je bilo doslej največje v slovenski planinski zgodovini. Marsikdo si zastavlja vprašanje, ali pomeni več planincev tudi več gorskih nesreč. Vprašanje nas spremlja že nekaj let nazaj, odkar se je število žrtev gora začelo večati.

Odgovora na to vprašanje ni, lahko pa si predstavljamo, da bi bilo lahko ob večji sreči in tudi premišljenosti obiskovalcev gora manj žrtev, pa tudi naukov, kako se lahko izognemo nesreči v gorah, bi bilo lahko več in pogostejše bi jih morali slišati.

Ko so Gorjanci odpirali kočjo na Doliču, smo se planinci čudili dvema mladima paroma. Eno od deklet je hodilo vse od Planike, najbrž pa še prej v lesenih coklah z zelo visokimi petami. Na naše pripombe, da tako obuvalo še v dolini ni kaj primerno za hojo, v gorah pa so take cokle lahko usodne, mladi niso reagirali.

Če bi kazni za nesmiselno obnašanje v gorah pogosto ne bila tako huda, bi človek rekel: »Kdor ne uboga, ga tepe nadloga!« in šel naprej svojo pot. V resnici pa bi morali izkušnejši planinci vsako tako početje, ki ima lahko nevarne posledice, preprečiti. Seveda pa to lažje rečemo kot storimo, saj lahko v zameno za naš dober namen naletimo na neprijaznost in odpor. Milice pa, ki bi zaradi varnosti pregledovala hribovcem podplate, nahrbtnike in ugotavljala, če imajo »sprometno dovoljenje« še ni in je najbrž ne bo.

Drugi primer: mlada mati se na Kredarici opije s petimi decilitrskimi kozarci konjaka. Za moč in osvežitev! Podrobnosti ne vem, videl pa sem reševalce in zdravnika, ki so ji pomagali. Kdorkoli ji je ponujal pijačo, je vreden vse graje. Kaj pa če ne bi bilo pri roki zdravnika? Šilce ali kozarček alkohola v dolini zdravemu ne škodi, v gorah in pa tudi drugje, pa je alkohol že povzročil nemalo škode in nesreč. To bi še posebno morali vedeti vsi, ki jim je veliko do zdrave planinske dejavnosti.

Tretji primer: nezgoda pri trganju planinskega cvetja. Nihče ne ve, kaj je v resnici povedlo v smrt dva mlada planinca na Stolu pred kratkim. Lahko pa si mislimo, da sta najbrž hotela odtrgati kak lep cvet, belo očnico v travah nad prepadnim skalovjem južnega pobočja Stola. Morda je prav to, da sta kot domačina dobro poznala goro in njene skrite lepote, vodilo oba planinca na tvegana pota. Vemo, da nista bila prva. Poročila o nesrečah v naših in tujih gorah povedo, da je velik del nesreč v gorah treba pripisati ljubezni nesrečnih žrtev do planik, avrikljev in drugega planinskega cvetja.

Naj mi bo oproščeno, če v mislih opraviš še sam tako pot, s katere ni povratka. Na oko in na prvi pogled je vse zelo nedolžno. Pečevje zaraslo s travo, med skalami bela planika, radostno kimajoča v vetru. Nekaj muje, par prijemov, pa je tvoja. Tisti hip, ko jo utrgaš, te zvabi naslednja, večja in lepša. Le nekoliko više in nekaj metrov dlje. Tudi to bi rad imel. Loti se te strast, da mimogrede pozabiš, kako treskajo izpod nog skale, da se ne zaveš oprimkov, skale pa odkrušene ostajajo v prepotni roki. Kmalu si do vratu v zadregah. Ne veš, kako bi se vrnil, naprej ne moreš. Preznojen drhtiš, ob pogledu v globino se ti ježi koža.

Človek je otrok sreče. Tudi večini zalezovalcev planik nekako uspe nemogoče. Rešijo se tako ali drugače, tako poceni, da marsikdo sploh pozabi, kako blizu konca je bil. Pogosto pa zavoljo nepremišljenosti in nesrečnih okoliščin res pride do najhujšega.

- Tisočkrat smo že slišali, brali in pisali:
 - v gorah hodimo po poteh, ki smo jim kos, ki ustrezajo našemu znanju in sposobnostim sopotnikov;
 - stranpota in stene so za izurjene in ustrezno opremljene plezalec;
 - pustimo planinsko cvetje, naj raste, saj je lepši cvet v naravi kot suha trofeja med listi knjige.
- Ne pozabimo, da med dobrimi plezalcni žrtev cvetja, pa ne zato, ker dobro plezajo. Vedo, kaj je gnala, preperela, s travo in prstjo preprežena skala. Se tako težavna stena je bolj milostna. Ne dajmo se prevarati varljivemu izgledu, ostanimo raje na trdnih tleh. inž. Pavle Segula

Srečanje z Abrahamom

»Precej pomembnih dogodkov je v življenju, ki postanejo nenadoma še bolj pomembni pač zato, ker te drugi spominjo nanje. Približno tako se počutim ta hip, čeprav še včeraj ni bilo nič drugače kot danes,« mi je na dan srečanja z Abrahamom rekel Andrej Babič, direktor gostinskega in trgovskega podjetja Central v Kranju.

Rodil se je 18. septembra pred 50 leti v Orehovljah pri Britofu v kranjski občini. Doma je bilo osem otrok in vsi so že zgodaj morali v svet. Andrej se je s 15 leti začel učiti v trgovski in gostinski stroki. Sredi vojne je šel v partizane in bil trikrat ranjen. Po vojni je bil najprej predsednik združene zveze v Kranju, kasneje pa tajnik in predsednik okrajnega ljudskega odbora v Kranju. Pred 21 leti pa je postal direktor gostinskega in trgovskega podjetja Central Kranj. Takrat je bilo v mladem podjetju 12 zaposlenih, pred nedavnim pa jih je bilo že prek 200. Za aktivno delo na terenu, v podjetju in v občinski skupnosti je po vojni prejel več odlikovanj predsednika republike.

Na Klancu si je ustvaril dom in družino in ima že tri vnuke. Poleg redne aktivnosti že več let predava na visoki ekonomski komercialni šoli Maribor v kranjskem oddelku politično ekonomijo. »Poleg sadjarstva — ob hiši imam namreč 25 sadnih dreves — in gojitve vrtnic (use seveda v skromni pomanjšani obliki) bi lahko rekel, da je moj konjiček v prostem času prav predavanje na mariborski šoli.« Sicer pa ga številni mladi in malce starejši prebivalci kranjske občine poznajo tudi po tem, da so pred njim, kot predstavnikom občine, sklenili zakonsko zvezo. Blizu 2500 parov je poročil v zadnjih petih letih. Najbolj, pa pravi, da mu bo ostala v spominu nedavna prva in edina njegova biserna poroka Jakelčkove Antonije in Jožeta iz Stražišča.

»Človek v teh letih ima običajno še veliko načrtov. Jaz sem najbolj zadovoljen, če se uspešno uresniči: jejo načrti, ki jih ima podjetje. A. Z.

ŽITOPROMET SENTA
skladišče Kranj,
Tavčarjeva 31,
tel. 22-053

Kombinati, kmetijske zadruge, posestva, kmetovalci

ZAMENJUJEMO VSE VRSTE ŽITARIC ZA VSE VRSTE MOKE, PRODAJAMO NAJKVALITETNEJŠO MOKO, KRMLINO MOKO, KORUZO, PŠENIČNI ZDROB IN KORUŽNI ZDROB.

Cene so konkurenčne. Skladišče je odprto od 6. do 14. ure in vsako prvo soboto v mesecu.

ŽIVILA

Ž K Ž K Ž K Ž K

Cenjene potrošnike obveščamo, da bo samopostrežba Planina zaradi preureditve zaprta od 24. do 29. septembra.

V tem času vam priporočamo naše ostale trgovine v Kranju in na Klancu.

Prosimo za razumevanje.

Veletrgovina Živila Kranj

ŽIVILA

Ženski pevski zbor Jesenice gre na festival v Gorico

Ženski pevski zbor Jesenice, ki ga vodi profesor Milko Skoberne, se že dalj časa pripravlja na festival pevskih zborov v Gorici, ki bo od 20. do 23. septembra v organizaciji Corale Goriziana Seghizi. Na festivalu bodo nastopili pred strokovno žirijo številni pevski zbori iz Italije in drugih držav.

Ženski pevski zbor sodeluje na tem festivalu že tretjič. Prvič so sodelovale jeseniške pevke na tem mednarodnem festivalu leta 1968, ko so se uvrstile na odlično tretje mesto. Dve leti pozneje so se uvrstile v hudi konkurenci na četrto mesto.

Ženski pevski zbor bo odpotoval v Gorico jutri, v četrtek, 20. septembra. D. Sedej

Mali oglasi: do 10 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din; naročniki imajo 25 % popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

prodam

Prodajam nemški — lep OTROSKI GLOBOK VOZICEK. Debevc, Kidričeva 77, Škofja Loka 5410
 Prodajam litoželezno BANJO, 170 cm. Valjavčeva 19 5333
 RAZPRODAJA 3 mesece in pol starih JARČK (nesnic) do 25. septembra. Pavlin, Pivka 11, Naklo 5345
 Ugodno prodajam KAMIN EMO 5. Ciperle Marjan, Preddvor 104 5411
 Prodajam drobni KROMPIR. Breg 6, Križe 5412
 Prodajam prenosni TRANSISTOR »NORDMENDE« in otroški SPORTNI VOZICEK. Čirčič 5 5413
 Prodajam še dobro ohranjena OKNA velikosti 100 x 100 cm. Breg 3, Križe 5414
 Prodajam JABOLKA. Zg. Otok 4, Radovljica 5415
 Prodajam ČESPLJE, Češnjavek 21 5416
 Ugodno prodajam GLOBOK OTROSKI VOZICEK modre barve. Stular, Mlakarjeva 20, Kranj 5417
 Prodajam 1 leto stare NESNICE. Čegelnica 1, Naklo 5418
 PUNTE, BANKINE in DESKE prodajam. Godešič 17 ali tel. 60-556 5419
 Ugodno prodajam TELEVIZIJO »MEDIANA«. Pivka 4, Naklo 5420
 Prodajam dobro ohranjen OTROSKI GLOBOK VOZICEK s športnim vložkom. Golob, Kokrica, Kuratova 13 5421
 Prodajam 6 tednov stare PUJSKE. Stanovnik Jože, Vinčarje 26, Škofja Loka 5422
 Prodajam staro kmečko SKRINJO in zakonski POSTELJI z vložkoma. Černe, Prešernova 6, Radovljica 5444

vozila

Prodajam FIAT 750, letnik 1969. Oglede popoldan. Simnić Filip, Kropana 141 5423
 Poceni prodajam FIAT 850, letnik 1969. Kovor 36, Tržič 5424
 Prodajam AMI 6 BREAK, 1969 letnik, z 32 KM. Kranj, Jezerska c. 108 b 5425
 PEUGEOT karavan 404 ugodno prodajam. Oglede vsak popoldan pri »Jelenu« Kranj 5426
 Ugodno prodajam dobro ohranjen FIAT 750, 68 letnik, registriran do septembra 1974, za 12.000 din. Prebačev 27 5427
 Ugodno prodajam BMV 1800. Oglede vsak dan od 16. do 18. ure. Trtnik Franc, Gorenja vas—Reteče 15, Škofja Loka 5428
 Prodajam SKODO 1000 MB, letnik 1969, prevoženih 70.000 km, cena 8000 din. Volčič Jure, Reteče, Škofja Loka 5429
 Prodajam FIAT 750, letnik december 1970 s prevoženimi 27.000 km. Hrašnje 156, Kranj 5430
 Prodajam ZASTAVO 750, zelo dobro ohranjeno, letnik 1969 december, in BILJARD. Jezerska c. 105 a, Kranj 5431
 Prodajam dobro ohranjeno ZASTAVO 750. Čufer Filip, Žgoša 60, Begunje 5432
 Prodajam FIAT 750, letnik 1969, po ugodni ceni. Šolar Anton, Podnart 44 5433
 Nujno prodajam VW-1200 letnik 1961 in dele za opel rekord. Petric, Cesta na Klanec 32 5443
 Prodajam dobro ohranjen avto FIAT 850 SPECIAL bele barve. Gorenja vas 89 nad Škofjo Loko, telefon 68-300 5447
 Kupim FIAT 750, letnik 69—70 na ček. Ponudbe poslati pod »Dobro ohranjen« 5445

stanovanja

Iščem solidno družino, po možnosti pedagoško, za celotno oskrbo prvošolca tekstilne srednje šole. Ponudbe pod »Soliden«. 5448
 Mlad zakonski par išče SOBO v Škofji Loki ali okolici. Jovič Bratislav, Samski dom 804, Škofja Loka 5434
 Kdo v Škofji Loki ali bližnji okolici mi za leto dni odstopi SOBICO. Plačam redno. Ponudbe pod »Joža še ni izučilo« 5435
 Iščem prazno SOBO v Škofji Loki ali Trati. Marinc, Frankovo naselje 55, Škofja Loka 5436

Izdaja ČP »Gorenjski tisk«, Kranj, Ulica Moše Pijadeja 1. Stavok: ČP »Gorenjski tisk« Kranj, tisk: Združeno podjetje Ljudska pravica, Ljubljana, Kopitarjeva 2. — Naslov uredništva in uprava lista: Kranj, Moše Pijadeja 1. — Tekoči račun pri SDK v Kranju številka 51500-601-10152 — Telefoni: glavni urednik, odgovorni urednik in uprava 21-190, uredništvo 21-835, novinarji 21-880, malooglasni in naročniški oddelki 21-194. — Naročnina: letna 60 din, polletna 30 din, cena za 1 številko 70 par. — Oproščeno prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

Dekle išče SOBO v Kranju ali bližnji okolici. Poles Lilijana, Prešernica 66, Kozina 5437

posesti

Kupim starejšo HIŠO ali GRADBENO PARCELO v okolici Kranja. Naslov v oglasnem oddelku. 5438

Rejci perutnine!

KZ Naklo bo v sredo 19. septembra razprodajala po reklamni ceni dva in pol meseca stare jarčke. Cena je 10 din za komad! KMETIJSKA ZADRUGA NAKLO

zaposlitve

Vzamem v dopoldansko varstvo dva otroka od 2 do 7 let. Naslov v oglasnem oddelku. 5442

izgubljeno

Naprošam najditelja, ki je v petek, 14. septembra, ob 8. uri na relaciji Jesenice—Mojstrana našel nahrbtnik, naj ga odda na avtobusni postaji Kranj 5439

lokali

Zaradi bolezni se prodaja frizerski salon na Bledu. Pogoji so ugodni. Tel. 77-455. Ostalo po dogovoru. 5441

obvestila

Markun Franc, proizvajalec WIPRO patentnih podstrešnih stopnic iz Ribnega pri Bledu — obveščam, da od 5. 10. 1973 dalje Kljun Vladimir iz Kranja ni več moj zastopnik. Zato naj se vsi zainteresirani obrnejo direktno na zgoraj omenjeni naslov. 5440

priredivitve

Na veselo vinsko trgatvev 22.9. 1973 vas vabita Irena in Miro v gostilno »Bohinc« Milje 15 5446

Kranj CENTER
 19. septembra premiera ital. barv. filma NEPREMAGLJIVI SAM VALACH ob 16., 18. in 20. uri
 20. septembra ital. barv. film NEPREMAGLJIVI SAM VALACH ob 16., 18. in 20. uri
 21. septembra angleško-španski barvni film MESTO, IMENOVANO STRAHOPETEC ob 16., 18. in 20. uri
Kranj STORŽIČ
 19. septembra amer. barv. CS film NOV OBRAZ V PEKLU ob 16., 18. in 20. uri
 20. septembra italijanski barv. film PREPOVEDANE STRASTI ob 16., 18. in 20. uri
 21. septembra ital. barv. film NEPREMAGLJIVI SAM VALACH ob 16., 18. in 20. uri
Tržič
 19. septembra angl. barv. CS film ZADNJA DOLINA ob 18. in 20. uri
 21. septembra franc. barv. film VOZOVNICA ZA PEKEL ob 18. in 20. uri

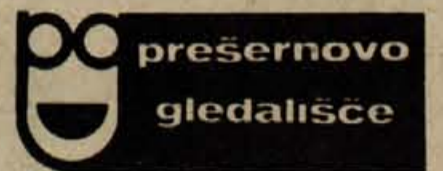
Kamnik DOM
 20. septembra amer. barv. CS film PATTON — JEKLENI GENERAL ob 20. uri
Škofja Loka SORA
 19. septembra franc. barvni film

Kmetijsko živilski kombinat Kranj Agromehanika

Ličkalnik koruze
 izdelan po italijanski licenci MARAN s šestimi gumi valji, pogon na traktor ali elektromotor.
 Ugodna cena 6000 din, fco KŽK, tudi na kredit, dobava takoj.

MOJE SANJE LEPO STANOVANJE razstava na gospodarskem razstavišču v Ljubljani razstava je odprta vsak dan do 26. septembra obiskovalce čaka presenečenje meblo

AGENTI SI ŽELE STRELJANJA
 ob 18. in 20. uri
 20. septembra šved. barv. film PIKA NOGAVIČKA ob 20. uri
 21. septembra šved. barv. film PIKA NOGAVIČKA ob 18. in 20. uri
Železniki OBZORJE
 19. septembra franc. barv. film RDEČI KROG ob 20. uri
 21. septembra franc. barv. film RDEČI KROG ob 20. uri
Radovljica
 19. septembra amer. barv. film POLETNI MORILEC ob 20. uri
 20. septembra angl.-nem. barv. film VOLKODLAKI PROTI VAMPIR-JEM ob 20. uri
 21. septembra amer. barv. film POLETNI MORILEC ob 20. uri.
 angl.-nem. barv. film VOLKODLAKI PROTI VAMPIR-JEM ob 18. uri
Jesenice RADIO
 19. septembra amer.-ital. barv. film DIABOLIK
 21. septembra franc. barv. film KAKO SKRITI TRUPLO?
Jesenice PLAVŽ
 20. septembra amer. barv. film SABATA, ZMAGOVALEC
 21. septembra amer.-ital. barv. film DIABOLIK
Kranjska gora
 19. septembra amer. barv. film KRVAVA MATI
 20. septembra amer.-ital. barv. film DIABOLIK

PETEK, 21. septembra, ob 16. in 20. uri — I. Potrč: KREFLOVA KMETIJA; ob 400-letnici kmečkih uporov in ob 60-letnici avtorja bo gostovanje v Ptuju.

Graditelji in kmetovalci!

Kmetijsko živilski kombinat Kranj

vam nudi po konkurenčnih cenah v našem skladišču v Hrastju (bivša farma bekonov):

**gradbeni material
stavbno pohištvo
umetna gnojila**

Informacije daje KŽK — Komercialni servis, Cesta JLA št. 2 (nad kinom Center), telefon 22-439 in 21-260.

Priporočamo se!

Odbor za kadrovska vprašanja podjetja

KINO BOHINJ
Bohinjska Bistrica

razpisuje prosta delovna mesta

1. upravnika kina
2. snažilke — odpremnika
3. blagajnika — biljeterja
4. finančnega knjigovodje

Pogoji:
 pod 1.: potrebna šolska in strokovna izobrazba ter veselje do filma, veselje do dela na kulturnem področju;
 pod 3.: osemletka, strokovno znanje za opravljanje tega posla;
 pod 4.: srednja strokovna izobrazba za opravljanje tega posla. OD po dogovoru.

Pismene vloge je treba poslati na naslov: kino Bohinj, Bohinjska Bistrica v 15 dneh po objavi.

Trčenje v avtobus

V petek, 14. septembra, opoldne se je v križišču cest v Senčurju pripetila prometna nezgoda. Voznik avtobusa KR 305-64 Rajmund Stefančič (roj. 1929) z Brezovice je vozil po Gasilski cesti v Senčurju proti Voklem. Ko je avtobus s prednjim delom že prevozil cesto drugega reda Kranj—Mengeš, z zadnjim pa je bil še na robu vozišča, je iz kranjske smeri pripeljala po cesti, ki je zaprta za promet, voznica osebne avtomobila Olga Celestina (roj. 1919) iz Struževega pri Kranju, in trčila v zadnje desno avtobusa. Pri trčenju je voznico vrglo iz avtomobila in se je hudo ranila. V nesreči je bil lažje ranjen tudi mož voznice Ladislav Celestina roj. (1906). Oba so prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Škode na vozilih je za 7000 din.

Zapeljal v drevo

V petek, 14. septembra, ob 23.40 se je v Šolski ulici v Škofji Loki pripetila prometna nezgoda zaradi neprimerne hitrosti. Voznik osebne avtomobila Vasilije Stošič (roj. 1937) iz Škofje Loke je zaradi neprimerne hitrosti izgubil oblast nad vozilom in zapeljal v drevo. V nesreči se je hudo ranil in so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je kasneje umrl.

Umrli v bolnišnici

V soboto, 15. septembra, zjutraj je v ljubljanskih bolnišnicah umrl zaradi ran, dobljenih v prometni nesreči, Alojz Benedik (roj. 1941) iz Strmice. Nesreča se je pripetila 12. septembra na Češnjici.

Zadel pešca

Na cesti Lesce—Begunje pri vasi Hlebce se je v soboto, 15. septembra, ob 21.45 pripetila prometna nezgoda. Voznik motornega kolesa Janez Kolman (roj. 1924) iz Zgoš je peljal proti Begunjam. Ko je že pripeljal iz vasi, je pred seboj na desni strani ceste opazil Jožeta Metlarja (roj. 1913) iz Nove vasi, ki je hodil cikcak po cesti. Zaradi tega je motorist zavrl, pri tem pa je pešca zadel. Oba, motorist in pešec, sta padla in se huje ranila. Prepeljali so ju v ljubljansko bolnišnico.

Neprevidno čez cesto

Na cesti prvega reda na Črnicu se je v nedeljo, 16. septembra, dopoldne pripetila prometna nezgoda. Verona Zdravec (roj. 1903) iz Dragonce pri Sečovljah je šla peš do Črnic proti Brezjam in pri tem prečkala cesto v trenutku, ko je iz kranjske smeri pripeljal osebni avtomobil, ki ga je vozil Peter Pečar (roj. 1943) iz Kranja. Kljub zaviranju in umikanju v desno je avtomobil Zdravčeve oplazil in je padla po cesti. Lažje ranjeno in s pretresom možgan so jo prepeljali v jeseniško bolnišnico.

Otrok pred avtomobil

Na cesti drugega reda v Podgori se je v nedeljo, 16. septembra, popoldne pripetila hujša prometna nezgoda. Voznik osebne avtomobila Alojz Sporiš (roj. 1931) iz Stare vasi pri Zireh je vozil od Trebije proti Gorenji vasi. V vasi Podgora pa je nenadoma izza hiše št. 3 priteknel na cesto 7-letni Boris Dvojnič. Voznik, ki je zagledal otroka na kratko razdaljo, je močno zavrl, vendar je avtomobil kljub temu otroka zadel. Hudo ranjenega Borisa so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Stopil pred avtomobil

V križišču Kidričeve in ljubljanske ceste v Škofji Loki se je v nedeljo, 16. septembra, ob 19. uri pripetila prometna nezgoda. Voznik osebne avtomobila Vinko Hafner (roj. 1952) iz Zabnice je peljal proti Kranju. V križišču pa je nenadoma stopil pred njegov avtomobil Franc Kemperle (roj. 1903) iz Škofje Loke, ki je vodil tudi svoje kolo. Kljub zaviranju je avtomobil pešca zadel. Hudo ranjenega so prepeljali v bolnišnico.

Obleka za dve nemški marki

V Carinarnici Jesenice se večkrat srečujejo s primeri prekrškov, ko naši državljani prinašajo iz tujine velike količine rabljenih predmetov (predvsem rabljenega tekstila), ki jih kupujejo v večjih mestih Nemčije in plačujejo za kilogram po eno nemško marko. S to nedovoljeno trgovino — pozneje seveda tako blago zelo dobro preprodajo, ker niti ni staro in izrabljeno — se ukvarjajo predvsem potniki iz Beograda in Kosmeta. Tako nakupovanje, prenašanje prek meje in poznejše preprodajanje rabljenega blaga velja za carinski prekršek in pozneje pri prodaji še za kaznivo dejanje nedovoljene trgovine. Prav zaradi tega se nemalokrat zgodi, da ostaja ob meji ali na železniški postaji včasih cel kup kovčkov s takim blagom, za katerega se njihovi lastniki niti ne zmenijo. Dobro vedo, da bodo morali plačati precejšnje kazni za prekršek.

Ce potniki tako blago na meji prijavijo, cariniki ukrepajo tako, da blaga ne odvzamejo, temveč zadržijo, lastnik pa ga mora v treh dneh vrniti v tujino.

Prav pred nedavnim se je zgodilo, da je neki potnik iz Beograda pripeljal na mejo kar 20 kovčkov samega rabljenega blaga in ker je sklenil, da ga vrne v tujino, je bilo videti, da je s tem zadeva končana. Nista minila dva dneva, ko so na meji naši cariniki pregledovali notranjost avtomobila nekega avstrijskega taksista, ki se je popolnoma sam napotil v našo državo. Cariniki so takoj ugotovili, da prevažata taksist s seboj natančno tisto blago, ki naj bi ga lastnik — Beograjec — za stalno vrniti v tujino. Taksist je v zagovoru dejal, da mu je bilo naročeno, naj blago odpelje do ljubljanske železniške postaje, kjer naj ga na postaji odloži. Ni ga treba izročiti nikomur, kajti s tem, ko ga bo pripeljal in odložil, je naročilo opravil.

Vrednost tega blaga sicer ni bila zelo visoka — 7000 dinarjev — vendar bi potnik, če bi mu uspelo to

blago pretihotapiti in pozneje preprodati, zaslužil precejšnjo vsoto denarja. Tega se je vsekakor zavedal, sicer ne bi ponovno tihotapil prek meje. D. Sedej

Carinske olajšave in kazni za prekrške

S 1. septembrom je v veljavi nov carinski zakon o prekrških — Šele po plačilu carine tudi prevzem blaga — Poostrene kazni za prekrške

Novi carinski zakon, ki je začel veljati 1. septembra, vsebuje več novosti, obenem pa natančneje in bolj konkretno opredeljuje prejšnja zakonska merila in določbe. Kazni za tiste prekrške, ki so bili do sedaj razmeroma najbolj pogosti, so večje kot do sedaj, večje kazni so z novim zakonom predvidene tudi za tiste prekrške, ki jih imamo za družbeno nevarnejše. Predvidene so izredno hude kazni za nekatere prekrške delovnih organizacij.

BREZ CARINE DO 300 DINARJEV VGRAJENIH DELOV

Do zdaj so Carinarnici povzročali precejšnje težave tisti potniki, ki niso do določenega roka plačali carine za blago, ki so ga pripeljali v našo državo. Carinarnica je namreč dovolila, da carino lahko plačujejo tudi v osmih dneh in pozneje, po novem zakonu pa to ne bo več mogoče. Mnogi so s plačilom carine kasnili oziroma bili Carinarnici dolžni precejšnje zneske. Zdaj bodo morali potniki plačati carino za blago takoj.

In v katerih primerih se carina ne plača? Tako kot je veljalo do sedaj, tako se tudi v prihodnje ne bo plačevala carina za predmete, ki so kupljeni v tujini in ki so namenjeni rabi v gospodinjstvu in torej niso namenjeni preprodaji. Vendar vrednost teh predmetov ne sme biti večja od 300 dinarjev in pri tem posamezni predmet ne sme biti vreden več kot 50 dinarjev.

Carina se ne plačuje za predmete osebne rabe, ki jih naši državljani sprejemajo po pošti iz tujine, vendar vrednost teh predmetov ne sme biti večja od 50 dinarjev. Carina se tudi ne plačuje za tiste predmete, ki jih naši državljani v tujini podujejo.

Tistim našim delavcem, ki so zaposleni v tujini dve leti neprekinjeno ali 24 mesecev v zaporednih treh letih, ni treba plačati carine za rabljeno blago — gospodinske predmete — ki ne presega 10.000 dinarjev vrednosti. Seveda se morajo vrniti v domovino za stalno in te predmete prinesiti s seboj v šestih mesecih po doselitvi.

Invalidi ne plačujejo carine za ortopedske in druge pripomočke, ki jih potrebujejo. Ta ugodnost ne velja za osebne avtomobile. Invalidi prve in druge kategorije, ki bi radi opravljali določeno obrt in za njihovo delo v Jugoslaviji ne izdelujejo primerne opreme, lahko le-to pripeljejo brez carine iz tujine.

Naši državljani, ki so že deset ali več let v tujini ali tuji državljani, ki se nameravajo stalno naseliti pri nas, lahko brez carine pripeljejo predmete za gospodinjstvo in predmete potrebnega gospodarskega inventarja (svoje orodje) ob potrdilu, da se bodo z določeno dejavnostjo ukvarjali doma. V takih primerih carine ni oproščen osebni avtomobil.

Posebna carinska olajšava velja le za tiste jugoslovanske državljane, ki so pred 6. aprilom 1941 zapustili Jugoslavijo in se zdaj za stalno vračajo v domovino. Le-ti lahko pripeljejo avtomobil brez plačila carine.

Jugoslovanski študentje, ki se šolajo v tujini, ne plačajo carine za tiste predmete oziroma učila, ki jih potrebujejo za svoje učenje. Ta oprostitev ne velja za razne instrumente, pisalne stroje, take predmete torej, ki bi lahko rabili tudi drugim namenom.

V tujini lahko vgradite v svoj avtomobil dele, vendar njihova vrednost ne sme biti večja od 300 dinarjev. Na meji morate to spremembo prijaviti, sicer boste plačali carino in še kazni za prekršek. Za tovrstne in avtobuse v javnem prometu ta ugodnost lahko doseže vrednost 1000 dinarjev.

KAZNI ZA PREKRŠKE

Po prejšnjem carinskem zakonu so na primer cariniki vse neprijavljeno blago vedno odvzeli, zdaj odvzamejo le tisto neprijavljeno blago, čigar vrednost presega tisoč dinarjev. Le ob zelo upravičenih primerih izjemoma vrnejo blago, ob plačilu carine in vrednosti blaga, čeprav njegova vrednost presega tisoč dinarjev.

Kazni tudi do petnajstkratnega plačila carine so v novem carinskem zakonu predvidene za tiste potnike na mejah, ki bodo preprečevali ali onemogočali carinski postopek na meji.

Včasih se zgodi, da potniki, ki stalno ali začasno bivajo v tujini, prinašajo v našo državo razne tehnične predmete in jih potem pri nas bodisi prodajo bodisi prodajo. Cariniki bodo odslej še bolj pregledovali, če potniki vse te predmete na povratku v tujino še vedno imajo. Tisti, ki jih ne bodo imeli več, bodo plačali tudi do desetkratni znesek carine.

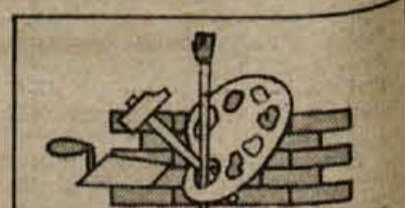
Prav gotovo tudi niso redki primeri, ko se tuji ali naši državljani vračajo v tujino brez svojih vozil s tujo registracijo, ker so jih iz kakršnegakoli vzroka morali pustiti pri nas. V takem primeru morajo obvestiti Carinarnico, če pa tega ne storijo, mora spremembo prijaviti oseba, ki je vozilo sprejela in ga čuva. To mora storiti najkasneje v desetih dneh. D. Sedej

Najdeno truplo

V ponedeljek, 17. septembra, so v Bodešah pri Bledu v gozdu pod prevjansko skalo našli truplo Stanislava Svetine (roj. 1948) s Srednje Dobrave. Pokojnega so pogrešali že nekaj dni. Od doma je odšel že 6. septembra, 10. septembra pa se je oglasil pri svojem bratu v Bodešah. Od tu se je odpeljal z mopedom, nato pa je za njim izginila vsaka sled. Domnevajo, da je v opitem stanju padel prek skale in se ubil. Preiskovalni sodnik je odredil obdukcijo.

Vlom v Elektrotehniško podjetje

V ponedeljek, 17. septembra, zjutraj so odkrili vlom v Elektrotehniško podjetje na Koroški cesti v Kranju. V nezaklenjenih predalih sprejemnice za servis je vlomilec našel ročno železno blagajno in v njej 209,50 din. Vlomilec je bil verjetno velik ljubitelj glasbe, saj je s polic v trgovini vzel dva japonska tranzistorja znamke soyo vredna 466 din, dva tranzistorja magnetofona znamke ITTSL 74/a in drugi znamke ALWA TPR-101 v skupni vrednosti 6645 din in magnetofon s kasetami v črno-belem ohišju v vrednosti 1190,80 din.

Obrtno gradbeno podjetje Bled

obvešča svoje cenjene stranke, da ima od 15. septembra dalje novi telefonski številki: 77-921 in 77-922.

Zahvala

Ob izgubi našega dragega moža, očeta, brata in starega očeta

Ivana Derniča

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so darovali vence in cvetje ter pokojnika spremili na njegovo zadnjo pot.

Zalujoča žena, sinova z družinama in sestra

Kranj, Ljubljana, Radovljica 16. septembra 1973

Vlom v mesnico

V noči na ponedeljek, 17. septembra, je neznanec vlomil v mesnico Kmetijskega gospodarstva na ljubljanski cesti na Bledu. Iz registrske blagajne je nabral za 150 din drobiža, večjo vsoto denarja pa je našel v hladilnici. Od večjega zneska je vzel 2900 din, pojedel pa je tudi 40 kdg suhe salame in nekaj žemelj.

Blagajna se ni dala

V noči na ponedeljek, 17. septembra, je neznanec vlomil v bencinsko črpalko Petrol ob cesti prvega reda v Radovljici. Vdrl je v prodajni prostor, kjer je blagajna. Skušal jo je načeti s prednje in zadnje strani, pa mu ni uspelo. Domnevajo, da je vlomilca ali vlomilce pri tem početju nekdo zmotil, ker so jo pobrisali brez plena.

Zahvala

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, brata in strica

Lojzeta Trilarja

se najlepše zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom in znancem, ki so nam v težkih urah tako lepo priskočili na pomoč. Hvala za izreke sožalja, za prelepe vence in vsem, ki ste ga spremili na poslednji poti. Naj velja zahvala g. župniku in p. kapucinom za besede tolažbe in pogrebni obred, pevskemu društvu KUD Ivan Cankar za prelepo petje, gasilcem za častno spremstvo in izkazano poslednjo čast.

Vsem še enkrat prisrčna hvala.

Zalujoči: žena, otroci, sestre in ostali sorodniki.

Virmaše, 10. septembra 1973

Ob boleči izgubi našega nenadomestljivega, zlatega sinčka, vnučka, nečaka in bratranca

Janija Kopača

učenca I. razreda

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so v najhujših trenutkih sočustvovali z nami, darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje ter ga v tako velikem številu spremili v njegov mnogo prerani grob. Posebno se zahvaljujemo družinama Intihar in Samardžić ter Cajnarjevi mami, ki so nam v tako težkih trenutkih nesebično pomagali. Še posebno toplo se zahvaljujemo tov. ravnatelju, tov. učiteljici Bredi, vsem njegovim sošolcem ter pevskemu zboru šole Lucijana Seljaka.

Zahvaljujemo se Sindikatu CP Kranj, šoferjem strojnika in ostalim sodelavcem, sodelavkam Tekstilindusa in č. g. župniku z Brega za pogrebni obred in tolažilne besede. Enaka zahvala organizatorju pogreba, pogrebniemu zavodu ter nosačem cvetja in sploh vsem, ki so nam stali ob strani, sočustvovali, nam kakorkoli pomagali in blažili bolečine v najtežjih dneh.

Vsem še enkrat najiskrenejša hvala.

Neutolažljivi: mamica, očka in drugo sorodstvo

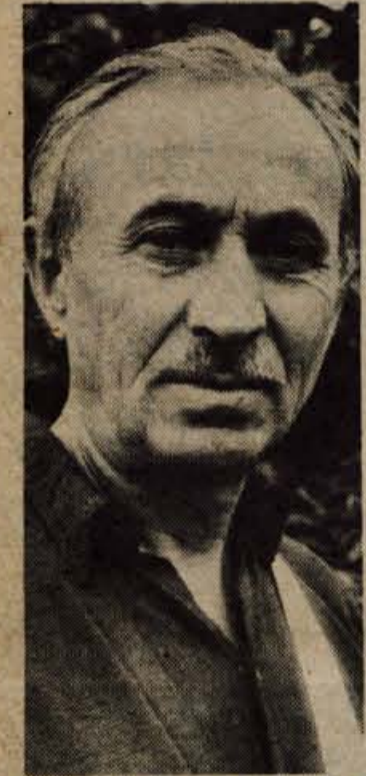
Drulovka, dne 18. 9. 1973

1+3

Morda se malo čudno sliši, da se je v začetku minulega tedna tudi na Gorenjskem začela vsakoletna sezona za obiralce jabolk. Pravzaprav je o takšni sezoni moč govoriti le v nasadu Resje pri Podvinu, saj podobnih nasadov jablan na Gorenjskem ni. V nasadu Resje se vsako leto ta čas zbere 70 do 80 obiralcev iz raznih krajev Gorenjske, največ pa jih je iz okolice Podvina, ki potem 10 ali več dni (kakršna je pač letina) po ves dan obirajo jabolka. Letos, ko bodo pri Podvinu zabeležili rekordno letino (po zadnjih ocenah bodo obrali okrog 600 ton jesenskih in zimskih sort) imajo blizu 80 stalnih obiralcev. Večina je starejših, med njimi tudi precej upokojencev, ki si z obiranjem prislužijo kak dinar za lažji nakup ozimnice. S tremi od njih smo pokramljali v začetku tega tedna.

obiranju, tudi ostane. Začela sem s štirimi gajbicami na dan, to pa se že splača. Najbolj pa sem presenečena nad letošnjo letino. Takšne še ni bilo in tisti, ki delajo v tem nasadu, zaslužijo vso pohvalo za res vzorno delo. Zdaj obiramo zgodnje sorte, kmalu pa bodo prišle na vrsto tudi zimske. Obiranje jabolk se vsako leto veselimo; malo tudi zato, ker je sadjarstvo pri nas nekako v družini. Oče je bil namreč sadjar. Opažam tudi, da so bila včasih 'sadjarska pravila' precej drugačna kot so danes. Ni več na primer visokih dreves s štrlečimi vejami.

KONRAD BRATUŠA, upokojenec iz Nove vasi:

»Z ženo sva že kar stalna obiralca jabolk v nasadu Resje. Letos jih obirava že četrto leto. Pravzaprav se za obiranje nisem odločil zgolj zaradi zaslužka. Veste, pri takšnem delu se človek tudi malo razgiblje in takšna ne ravno težka rekreacija potem v zimskih mesecih kar prav pride. Čez zimo se namreč počutim bolj zdravega. Na uro oberem 4 do 5 gajbic jabolk, za obrano gajbico pa letos plačajo 2,50 dinarja. Kot rečeno, delo ni težko, saj je večina dreves nizkih in je doberšen del drevesa moč obrati s tal.«

FRANCKA DOLAR, gospodinja iz Žirovnice:

»Tudi jaz obiram jabolka že četrto leto, letos poleti pa sem obirala tudi ribez. Zaradi otrok nikdar nisem hodila v službo, zato se takole prislužen dinar kar pozna. Nekaj denarja je moč zaslužiti za ozimnico, nekaj pa ga, če si dovolj priden in skrben pri

PAVLA DERMOTA, upokojenka iz Otoč:

»Letos je že šesta sezona, ko sem med obiranjem po ves dan v nasadu. Delam pri skupini, ki prebira jabolka in jih razvršča v prvo, drugo in tretjo kvaliteto. Delo ni težko, ni pa tudi enostavno. Treba je biti vsestransko pošten; da ne oškoduješ potrošnika in proizvajalca. Letos bomo prebralkale imele okrog 10 dinarjev na uro. Če pomislim, da bo sezona trajala najbrž kake tri tedne, zaslužek ne bo ravno majhen. Seveda pa je treba ves čas delati. Telega pa sem navajena, saj sem včasih v Iskri v Otočah delala na normo.«

A. Žalar

Zbor športnikov

Ustanovitev telesnokulturne skupnosti v Škofji Loki so proslavili tudi športniki iz vse občine. Ob 9. uri je bila slavnostna parada po mestnih ulicah, zatem pa so se zbrali na Mestnem trgu, kjer so imeli slavnostno zborovanje. — Foto: F. Perdan

V Škofji Loki ustanovili temeljno telesnokulturno skupnost

V soboto dopoldne je bila v Škofji Loki ustanovna skupščina temeljne telesnokulturne skupnosti. Škofjeloški športniki in športni delavci so se v samoupravni skupnosti združili med prvimi v Sloveniji.

Najprej je o stanju v telesni kulturi in o možnostih za razvoj športa in rekreacije v občini spregovoril predsednik pripravljalnega odbora za ustanovitev skupnosti Janez Šter. Zatem so športniki iz vse občine sprejeli statut telesnokulturne skupnosti in sklep o ustanovitvi. Za predsednika temeljne telesnokulturne skupnosti so izvolili Miloša Mitiča, za predsednika izvršnega odbora pa Janeza Štera.

Slovesnosti v počastitev tega dogodka so se začele že zjutraj s slavnostno parado športnikov po mestnih ulicah. Ob 9.30 pa so se športniki zbrali na Mestnem trgu, kjer so imeli slavnostno zborovanje.

Ob tej priložnosti so poudarili velik pomen njihove samoupravne skupnosti, ki bo prav gotovo zagotovila nove možnosti dela in razvoja v telesni kulturi.

Zbrani športniki so ob tej priložnosti izrazili tudi oster protest zaradi vojaškega udara v Čilu. O dogodkih v tej južnoameriški državi je spregovoril sekretar občinskega komiteja ZK Janez Jemec. Dejal je, da se tudi škofjeloški delovni ljudje pridružujejo protestom naše in svetovne javnosti.

Že dopoldne so se začela tudi številna športna tekmovanja in so trajala tja do poznega popoldneva. Na strelišču v Vincarjih je bilo tekmovanje v streljanju, v Groharjevem naselju so tekmovali taborniki kdo bo hitreje postavil šotor, smučarji so tekmovali za gradom v suhem slalomu in atleti na igrišču v Puštalu v metu bombe. — lb

Gre za predpis ali samovoljo?

V soboto, 25. avgusta, se je naša četa tabornikov, ki nosi ime Albina Drolca odpravila v kamp Sobec pri Bledu. Dan smo nameravali izkoristiti za priprave na taboriške olimpijske igre. Toda slabo vreme nam je prekrizalo račune. Zato smo popoldne podrti šotore in pospravili prtljago ter se odpravili na avtobusno postajo v Radovljico. Stirinajst nas je bilo, od tega štirje otroci. Ko je ob 19.15 pripeljal avtobus, nismo mogli vstopiti. Sprevodnik nam je namreč zatrdil, da nas ne more vzeti, ker imamo preveč prtljage. In na pol prazen avtobus je odpeljal.

Zanima nas, če je škofjeloški Transturist določil, koliko prtljage lahko sprejme sprevodnik oziroma jo sme imeti potnik ali pa gre za samovoljo sprevodnika v avtobusu KR 259—21?

Tiskovna konferenca v Almiri

Konec prejšnjega tedna je tovarna Almira iz Radovljice pripravila za svoje poslovne prijatelje srečanje, ki je poteklo še v znamenju jubileja, ki ga tovarna praznuje, zaključila pa sta ga modna revija za pomlad/poletje 74 in pa poslovni dan. Na tiskovni konferenci, ki je sledila modni reviji, so predstavniki Almire seznanili novinarje tako z uspehi kot težavami pletilske konfekcije, z načrti o sodelovanju med slovenskimi tovarnimi pletenin ter sploh o prizadevanjih, da bi potrošnik prek trgovine lahko kupoval res lepo in modno pletenino. — M. — Foto: F. Perdan

X. republiško

prvenstvo slepih v plavanju in v mnogoboju

Kranjski zimski bazen in stadion Stanka Mlakarja sta bila v soboto in nedeljo prizorišči letošnjega desetega jubilejnega republiškega prvenstva v plavanju in atletskem mnogoboju za kategorije A (100% slepi) in kategorije B (z ostankom vida).

Rezultati — plavanje: 25 m prosto — kategorija A: moški: 1. Sket (Maribor) 16,8, 2. Frolja (Nova Gorica) 20,8, 3. Hudolin (Kranj) 20,8; ženske: 1. Repatec (Zavod Ljubljana) 43,4; kategorija B: moški: 1. Zukevič (Kranj) 14,9, 2. Ribič (Ljubljana) 16,8, 3. Potočnik (Murska Sobota) 16,9; ženske: 1. Lesjak (Celje) 31,6, 2. Kovačič (Zavod Ljubljana) 32,7, 3. Strašek (Ljubljana) 42,6; atletski mnogoboj — kategorija A (60 m, daljava z mesta, suvanje krogle, met medicinke); moški (skupno): 1. Donko (Maribor) 3255 točk, 2. Boblinski (Maribor) 2997, 3. Potočnik (Kranj) 2974; rezultati po disciplinah:

60 m: 1. Potočnik (Kranj) 8,3; daljava z mesta: 1. Potočnik (Kranj) 2,72; suvanje krogle: 1. Donko (Maribor) 9,75; met medicinke: 1. Donko (Maribor) 19,25; ženske (skupno): 1. Furlan (Novo mesto) 1099, 2. Blaž (Ljubljana) 935; kategorija B (100 m, daljava, višina, krogla, met medicinke); moški (skupno): 1. Ribič (Ljubljana) 3753, 2. Potočnik (Murska Sobota) 3737, 3. Tadič (Ljubljana) 3569; rezultati po disciplinah: moški — 100 m: 1. Peljhan (Nova Gorica) 12,9; daljava: 1. Potočnik (Murska Sobota) 5,30; višina: 1. Ribič (Ljubljana) 140; krogla: 1. Tadič (Ljubljana) 10,77; met medicinke: 1. Tadič (Ljubljana) 18; ženske (skupno): 1. Korošec 1267, 2. Svetelšek 1164, 3. Lesjak (vse Celje) 1066.

Ekipni vrstni red: 1. Maribor I 9067 točk, 2. Kulturno prosvetno društvo slepih Ljubljana 8681, 3. Kranj I 8371. — dh